ده‌زگای رۆشنبیری و بلاوکردنه‌وه‌ی کوردی
سه‌ره‌کی نه‌نجومه‌نی کارگێڕی و سه‌رنووسه‌ر
مصطفی جـــــلالی

ســـالی ۱۹۷۰ دامـــه‌زراوه

هاوکاری
التضامن

رۆژنامه‌یه‌کی هه‌فتانه‌یه

پێنج شه‌مه ۱۹۸٦/٤/۳ ژماره ۸۳٤ | ۱۲ لاپـــه‌ره | به ۵۰ فلسه | الخميس ۱۹۸٦/٤/۳ العـــدد ۸۳٤

له‌م ژمـــاره‌یـــه‌دا
چه‌ند وێنه‌یه‌کی سه‌ره‌کی فه‌رمانده صـــدام حسین له‌کاتی به‌خشینی نیشانه‌ی ڕافیدەینو نازایه‌تی به چه‌ند ســـه‌رکردەو فه‌رماندەو هه‌ڵوێه‌ك ل ۲

دوو کۆبوونه‌وه‌ی سه‌ربازی ۲۰ سه‌عات ده‌خایه‌نن

سه‌ره‌کی فه‌رمانده خه‌ڵاتی چه‌ند سه‌رکرده‌و فه‌رمانده‌و هه‌ڵوێه‌ك ده‌کات

سه‌ره‌کی به‌ڕێز موهیب‌ڕوکن صدام حسین سه‌ر کرده‌ی گشتی هێـــزه چه‌کداره‌کان نیشـــانه‌ی‌ڕافیده‌ینو نیشـــانه‌ی‌نازایه‌تی به ژماره‌یه‌ك سه‌رکردەو فه‌رماندەو هه‌ڵوێکان‌به‌خشی بۆ ئەو نازایه‌تی‌یـــه‌دەرکەوتووه‌ی له به‌رگـــری‌کردن له شه‌ره‌فـــو که‌رامه‌تی‌نه‌ته‌وه دژی دەســـتدرێژی‌نێرانی ره‌گەزپه‌رســـت نوانیوویانە .

له کاتی پێدانی نیشانه‌کان سدا به‌ڕێز عزة ابراهیم جێگری سه‌ره‌کی ئه‌نجومه‌نی سه‌رکردایه‌تی شـــۆڕشو فه‌رمانڕەوایانی تاران کـــرد بێت بەدەم ئەم هه‌ولانه‌وه .

فه‌رماندەو هه‌ڵوێکانی به‌شداربوو له‌م کۆبوونه‌وه‌یه‌دا بریتی بوون له :

فه‌ریقی یه‌که‌می روکن عدنان خیرالله جێگری سه‌رکردەی گشـــتی هێزه چه‌کداره‌کان وەزیری به‌رگری‌و به‌ڕێـــز

احمد حسین سه‌ره‌کی دیوانی سه‌ره‌کایه‌تی‌و فه‌ریقی یه‌که‌می روکن عبدالجبار شنشل وەزیری دەوڵەت بۆ کاروباری سه‌ربازیو فه‌ریقی یه‌که‌می روکن عبدالجبار شنشل وەزیری دەوڵەت بۆ کاروباری سه‌ربازی‌و فه‌ریقی یه‌که‌می روکن عدنان خیرالله جێگری سه‌رکردەی گشـــتی هێزه چه‌کداره‌کان وەزیری به‌رگری‌و فه‌ریقی یه‌که‌می روکن عبدالجبار شنشل وەزیری دەوڵەت بۆ کاروباری ئاوەدانکردنەوە‌و فه‌ریقی فڕۆکەوان حمید شعبان خه‌ڵات گراو فه‌ریقی روکن (هـ ـ ت) نزار بڕوانە ل ۱۱

سه‌ره‌کی فه‌رمانده صـــدام‌حســـین‌سه‌ره‌کایه‌تـــی دوو کـــۆبوونـــه‌وه‌ی سه‌رکردایه‌تی گشتی‌و سه‌ر کرده‌کانـــی مه‌یدان ده‌کا

به‌ڕێز موهیب ڕوکن‌ســـه‌رهه صـــدام حســـین‌سه‌رکرده‌ی گشـــتی هێزه‌چه‌کداره‌کان دوو ڕۆژ له‌سه‌ر یه‌ك ســـه‌ره‌کایه‌تی دوو کۆبوونه‌وه‌ی سه‌رکردایه‌تی‌گشـــتی هێزه چه‌کداره‌کان‌و سه‌رکرده‌کانی مه‌یدانی جه‌نگی کرد ، کۆبوونه‌وه‌ی یه‌که‌میان‌نۆسه‌عاتی خایاندو کۆبـــوو نه‌وه‌ی دووه‌م یانزه سه‌عاتی خایاند .

له هه‌ر دوو کۆبوونه‌وه‌که دا به‌ڕێز عزة ابراهیـــم‌جێگری سه‌ره‌کی ئه‌نجومه‌نی‌سه‌رکردایه‌تی شـــۆڕشو فه‌ریقی یه‌که‌می ڕوکن عدنان‌خیرالله جێگری سه‌رکردەی‌گشتی هێزه چه‌کداره‌کان‌وەزیری به‌رگری‌و فه‌ریقی یه‌که‌مـــی ڕوکن عبـــدالجبارشنشل وەزیری دەوڵەت بـــۆ کاروبـــاری ئاوەدانکردنەوە‌و فه‌ریقی فڕۆکەوان حمید شعبان خه‌ڵات گراو فه‌ریقی ڕوکن عبدالجبار شنشل وەزیری دەوڵەت بۆ کاروباری سه‌ربازی‌و فه‌ریقی یه‌که‌مـــی ڕوکن سه‌ره‌کی دیوانی سه‌ره‌کایه‌تی‌و فه‌ریقی یه‌که‌می ڕوکن عدنان خیرالله جێگری سه‌رکردەی گشـــتی هێزه چه‌کداره‌کان وەزیری به‌رگری‌و به‌ڕێـــز سه‌رکردایه‌تی شـــۆڕشو فه‌ریقی یه‌که‌مـــی ڕوکن عبـــدالجبار شنشل وەزیری دەوڵەت بۆ کاروباری سه‌ربازی‌و فه‌ریقی یه‌که‌مـــی ڕوکن نیشانه‌کان سدا به‌ڕێز عزة ابراهیـــم جێگری سه‌رکردەی گشـــتی هێزه چه‌کداره‌کان وەزیری به‌رگری‌و به‌ڕێـــز سه‌رکردایه‌تی شـــۆڕشو فه‌ریقی یه‌که‌مـــی ڕوکن عبـــدالجبار شنشل وەزیری دەوڵەت بۆ کاروباری سه‌ربازی‌و فه‌ریقی یه‌که‌مـــی ڕوکن سه‌ره‌کی دیوانی سه‌ره‌کایه‌تی‌و فه‌ریقی یه‌که‌می ڕوکن عدنان خیرالله جێگری سه‌رکردەی گشـــتی هێزه چه‌کداره‌کان وەزیری به‌رگری‌و به‌ڕێـــز سه‌رکردایه‌تی شـــۆڕشو فه‌ریقی یه‌که‌مـــی ڕوکن عبـــدالجبار شنشل وەزیری دەوڵەت بۆ کاروباری سه‌ربازی‌و فه‌ریقی یه‌که‌مـــی ڕوکن نیشانه‌کان سدا به‌ڕێز عزة ابراهیـــم جێگری سه‌رکردەی گشـــتی هێزه چه‌کداره‌کان وەزیری به‌رگری‌و به‌ڕێـــز سه‌رکردایه‌تی شـــۆڕشو فه‌ریقی یه‌که‌مـــی ڕوکن عبـــدالجبارشنشل وەزیری دەوڵەت بـــۆ کاروباری ئاوەدانکردنەوە‌و فه‌ریقی فڕۆکەوان حمید شعبان خه‌ڵات گراو فه‌ریقی ڕوکن (هـ ـ ت) نزار بڕوانە ل ۱۱

هێزه فارمانه‌کانمان دوای‌نه‌وه‌ی له به‌ره‌ی فه‌یله‌قی یه‌که‌م دا دەستێکی کوشنده یان له هێزه به‌زیوه‌کانـــی ڕۆژهی نێران وەشـــاندوچه‌ندین چیاو شیوو دۆڵیان ئ‌سه‌ندنه‌وه تا ئەو دیـــوی‌سنوور ڕاویان نان جارێکی تـــر دوژمن پەلاماری هه‌ندێ‌له لونکه چیاکانی دایه‌وه بەو مه‌بەسه‌ی که وره به بـــه‌رسه‌ربازه‌کانی‌دا بکاته‌وه به‌ڵام لـــه نه‌نجامدا دوژمن دوای‌سه‌دان کوژراوو بریـــنـــدارو چه‌ندان دیل به ئاوه‌تیدیـــی‌به‌رەو دواوه کەوته پاشـــه‌کشێ‌و جوامێرانی فه‌یله‌قی یه‌که‌م بۆ چه‌ندەمین جـــار دەربان‌خست که ســـوپای نێران هەرگیـــز ناتوانێ خۆی له بـــه‌ردەم فارمانێتی‌و مه‌رایه‌تـــی جه‌نگاوەره نازاکانی عیراق‌دا ڕابگرێ .

هه‌ر دوو ڕه‌تڵی ڕەشیدو باکووریش ئه‌ســـه‌ر هه‌مان پێتووه‌ڵای ڕۆژه‌کانی ڕابوردوو سه‌عات به سه‌عات زیاتر دەوری دوژمن دەتێنێ‌و پەیتا پەیتاش ئاگربارانی هێـــزه گه‌مارۆکراوه‌کانیان دەکـــاو هه‌ر سه‌نگه‌ره‌و هه‌ر تامێری جه‌نگه کلۆکۆی دادەمـــرێ‌و هه‌ر سه‌ربازی دوژمنه دەیبێته قه‌ره‌بروو .

دوژمن له به‌ره‌ی ئه‌م دوو ڕه‌تڵه‌دا دەردێکی وای به‌سه‌ر هاتوه چه‌ند دەکا نازانـــێ چۆن خۆی ئ‌فوڕتار بکا ئه‌مه ئاگربارانی هه‌ڵۆ نازاکانیشمان له‌وێ بوه‌ستێ که هه‌ر ساتێ ئاساتێ هه‌ڵده‌کوتنه سه‌ر دوورگه‌ی خه‌رج‌و گه‌ڕه‌وه ناوچـــه نه‌وتی‌یه‌کانی ئێران به‌و کاوڵی ده‌کەن‌و چ نامـــرازو ئامێرێکی جەنگیش بـــه‌دی‌بکەن گڕی تێبه‌ر دەدەن ئه‌مه جگـــه له‌وه‌ی کـــه پەیتا پەیتا هه‌ڵده‌کوتنه سه‌ر دوورگه‌ی خه‌رج‌و گه‌ڕه‌وه ناوچـــه نه‌وتی‌یه‌کانی ئێران به‌و

بڕوانە ل ۱۱

■ ڕوانه‌ی هاوکاری

کافی خوێنیت گه‌ڵا

ئه‌مه ساڵا شه‌شی‌یه خومه‌ینی‌ئ دوژمن گه‌ڵا ده‌کەن و دەڤێتن ... به‌ڵێ ئشـــته‌کێ دیار و ئاشکرایه کو ئەو گه‌ڵ ئ قه‌ستانەو ئ چو ئ‌ێ نـــه هاتنێ‌یه ، ئێکجار پشـــتی کو هه‌می دەوله‌تێت دونیایێ زانی یا دڵێ دەستەکا حوکمدار ل ئێرانێ ئەوه ... ڕاڤێژا خۆ به‌رفره‌ه ئه‌کەن ... دەستێ خۆ دەرئ که‌ته ســـه‌ر هنـــدەك دەوله‌تێت دی ... جا یێ ڕێکا هه‌بێت ... بکه‌هێته نارمانجا خۆ ... دا نه‌خش و ته‌فێتێ دانـــاین لدیف دڵێ خو بکـــار بینێت ... بۆ قوناغه‌کا دی ... ئەو ژی دەوله‌تێت کـــاری عه‌ره‌بی‌یه ... بـــه‌ڵێ هه‌تا نوکه حاکمێت ئێرانێ ئ بیرا خۆ بڕیه کو نه‌شێن پارچه‌کێ ئ ناخا عیراقێ داگیر بکەن ... و ئه‌گه‌ر هات ڕوژه‌کێ بسه‌ر ناخا عیراقێته هـــات بن ... پشتی چه‌نده‌کێ ئ‌ێ هاتینه دەر کرن ... و دەر کرنه‌کا بسه‌ر شـــۆڕی و زیانێت مەزن ڤێ کەتینه ... و ســـه‌ر هاتی ڤێ چەندێ دیار دکەن ... هه‌ر وه‌ك چەوا ل ســـاڵا ۱۹۸۳ێ ڕژیما ئێرانی هندەك دەڤـــه‌ڕێت چیـــایی گرنین و پێ دخوڕین ، وەسا بەری چه‌ند ڕۆژه‌کا زه‌ڵام و مێرخاسێت عیراقیا ئ وان چیا ڕۆژدار کرنه دەری ... دەرکرنه‌کا ئێران‌کرن و ێتت کوشتن کوشتن و ێتت ماین ... ئێخسیر کرن ... و چو ئ حاکمێت وان نه‌هات ئ بلی ناخینکا و ســـه‌ر شۆڕێن و دەرده سه‌رێن ... ئه‌ڤێ چه‌ندێ هـــه‌می دونیا پێ دزانێت و حاکمێت خـــوێن ڕێژ ئ‌ێ پێ دزانن ... به‌ڵێ خۆ تێنـــاگه‌هێنن ... چونکـــه نه‌شێن ڕوی بڕوی به‌رانبه‌ری میلله‌تێت ئێرانی ڤێ چه‌ندێ دیار کەن و دیار کرنا ڤێ چه‌ندێ دیماهی و نه‌مانا وانه ... ئەوما هه‌ر ڕێکا گه‌ڤا گرتیـــه ... و درەوا ... داکو زیانێت خۆ پێ ڤه‌شێرن ...

ژبلی ڤێ چه‌ندێ ڕاستیه‌کا دی بۆ دیار بۆیـــه ئەو ژی ئەوه هندی لەشکەرێ خۆ خر قـــه‌کـــەن و هندی زیده کەن ... و هندی هێرشا هەو دەن

بڕوانە ل ۱۱

■ یالەوانانی فەیلەقی یەکەم زیانێکی کوشندە بە دوژمن دەگەیەنن

■ لەڕووبەڕووبوونەوەیەکی بەرفراوان لەگەڵ دوژمن کە مارۆی دراوە لەچنیوە

سەوان لەلایەن دڵێرانی لەڤکانمان بۆ سنگەرەکانی دوژمن

عەرەفات ستایشی هەڵوێستی عیراق دەکا

کوەیت : نادع : یاســـر عەرەفاتی ســـه‌ره‌کی نه‌نجومه‌نی ڕاپەڕاندنـــی ڕێکخراوەی نازادیخـــوازی فه‌ڵەستین داوای خەستکرد نەوەی هەوڵو تەقەڵای کرد بۆ کۆتایی‌هێنان به شـــەڕی عیراق‌و ئێران .

هه‌ڕوەها ستایشـــی هه‌ڵوێـــستی عیراقی کرد کـــه ئاماده‌یه به هه‌موو جـــۆره هه‌وڵێکی ناشـــتیخوازانه ڕاژی بێ‌و داوایشی لـــه فه‌رمانڕەوایانی تاران کـــرد بێتن بەدەم ئەم هه‌وڵانەوه .

یاسرعه‌ره‌فات ئەم قـــسانه‌ی له کۆنگره‌ی یه‌کێتی‌یـــه

بڕوانە ل ۱۱

٤ دەوڵه‌تی عـــه‌ره‌بی ئاماده‌ن له کۆنگـــره‌ی به‌رزی عه‌ره‌ب‌دا به‌شداربن

ابوظبی : نادع : چوار لـــه‌دەوله‌تانی ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نی هاوکاری‌ی که‌نداو بـــه‌شێوه‌یه‌کی بنه‌ڕه‌تی ڕێکـــن لەسه‌ر هه‌ر هەوڵێکـــی‌عه‌ره‌بی بۆ بەستنی کۆنگره‌یه‌کی ناکاو بۆ سه‌رانی عه‌ره‌ب‌بـــۆ ئێکۆلینەوه‌ی بارودۆخی ئێســـتای نـــاو گۆڕه‌پانی‌عه‌ره‌بی .

ڕۆژنامه‌ی (الخليج) به دەم هه‌ندێ سه‌رچاوه‌ی دەڤه‌وه له کوەیتدا ولی الشاذلی القليبی ـی ئەمینداری گشـــتی‌ی کۆمه‌ڵگای عه‌ره‌ب بـــه

بڕوانە ل ۱۱

لێژنه‌ی پشتیوانی کردن له عیراق ڕژیمی ئێران ناوانبار دەکا

بۆن : نادع : لێژنـــه‌ی پشتیوانی‌کردن له عیراق بـــۆ وەستاندنی شەڕ که له‌لایه‌ن هەندێ له ڕێکخراوه عه‌ره‌بی‌یه سیاسی‌و جه‌ماوەری‌یه‌کانه‌وه دامه‌زرێنراوه لـــه ئه‌ڵمانیای فیدرالیدا سوورێبوونی ڕژیمی

بڕوانە ل ۱۱

به‌رفراوان بوونی وەستان دژی جه‌نگ له ئێران‌دا

بزوتنه‌وه‌ی به‌رهه‌لســـتی ئێرانی وا له فه‌رمانڕەواکانی ئێران دوا که سوورن لەســـه‌ر جه‌نگێ بۆ (سه‌رکەوتن) خۆیان ناماده دەکەن وەکو ئەوانه دەڤێن که له دەشـــتدا ڕێڕەوان ئ‌ێتێك‌چوونه شوێن سه‌راب کەتوون .

بڕوانە ل ۱۱

دانیشتوانی جۆلانی داگیرکراو ناڕەزایی دەردەبڕن .

گۆڤاری دەستوور ڕای‌گەیاند که دانیشتوانی به‌رزایی‌یه‌کانی جۆلانی داگیرکراوی ســـووریا بۆ ناڕەزایی دەربڕین به‌رامبه‌ر ســـه‌ردانی ئه‌نداميکی کنێستی زایۆنی که دەیەوێ سه‌ر له ناوچه‌که‌یـــدا دەستیان به خۆپیشاندان کرد .

بڕوانە ل ۱۱

موباره‌ك‌ده‌ڵێ :

به‌رگری له خاکی عیراق ده‌که‌ین

قاهیره : نادع : کۆمـــاری‌عه‌ره‌بی‌ی میسر پشتیوانی‌ی خۆی دووپات‌کردەوه له‌گه‌ڵ عیراقدا له‌و شه‌ڕه نه‌ته‌وایه‌ی‌ڕیه‌دا که به‌رامبه‌ر بـــه‌دەستدرێژی‌ی ئێران دەیکا .

سه‌ره‌کی میسر حوســـنی موباره‌ك نامه‌ی له‌و وڵاته‌یدا دەرخست که له کۆنگره‌یه‌کی میللیدا دای له شاری دمیاتدا و نه‌وه‌ی تیا دووپات‌کرده‌وه که میسر له‌گه‌ڵ عیراقـــدا دەوەستێ به‌ڕووی هێرشـــه‌کانی ئێراندا سووره له‌سه‌ر پاراستنی پێوه‌ندی‌ی برایه‌تی له نێوان وڵاته عه‌ره‌به‌کانا .

هه‌ڕوەها نه‌وه‌یشی وت که میسر سووره له‌سه‌ر نه‌وه‌ی نه‌هێڵی هیچ لایه‌ك دەستـــبخاته ناو کاروباری ناوخۆیه‌ـــوه یا بنکه‌ی بێگانه له خاکیا دروستبکاو ڕێگای هیـــچ کرده‌وه‌یه‌کـــی وایش نادا که زیان به سه‌ربه‌خۆیی‌و سه‌ربه‌ڕزی‌ی بگه‌یێنی .

Institut Kurde de Paris

هەندێ بیرەوەری سەرکردەی فەرماندە لەگەڵ بەخشینی نیشانەی رافیدەین و ئازایەتی

لە جیاتی بەڕێز سەرەکی فەرماندە صەدام حسێن بەڕێز طە محیی الدین معروف جێگری سەرۆک کۆمار دوانزەهەمین کۆنگرەی یەکێتی گشتی ئافرەتانی عیراقی کردەوە .

کۆنگرەکە کە ۱۳۹ شەخسیەتی عەرەبی و جیهانی تێدا بەشداربوون بە خوێندنەوەی چەند نامەیەکی فورنانی پیرۆز کرایەوە دوای تەواوبوونی فورنانەکە بەشداران بۆ ڕێزلێنان لە شەهیدانی نیشتمان بۆ ماوەی دەقیقەیەک بەپێوە وەستان .

لە پاشاندا بەڕێز طە محیی الدین بەخێرهاتنی کردنو خۆم بە پێخۆشحال دەزانم دووەم کۆنگرەی یەکێتی گشتی ئافرەتانی عیراق بکەمەوە هیوادارم دەرفەتێکی نوێ بۆ چەسپاندنی ڕێڕەوی ڕابەرێتی یەکێتی بۆ خزمەتکردنی ئافرەتانی عیراق بەشێوەیەکی تایبەتی و مەسەلەی ئافرەتان لە جیهاندا بەشێوەیەکی تێکڕایی .

هەروەها وتی من بەسڵنی نەوە کۆنگرەیە بەدەرفەت دەزانم بۆ نەوەی لێبەوە ڕوو بکەمە سەربازانی جوامێری عیراقو پیرۆزبایی نەو سەرکەوتنە قارەمانانەیان لێبکەم کە لە گشت بەرەکانی جەنگدا بەدەستیان هێناوە .

دووبارە وتی : سەرکردایەتی سیاسی حزبو شۆڕشو لەسەرووبەوە سەرەکی تێکۆشەر صەدام حسێن (خوا بپارێزێ) بە بروایەکی بەرزەوە سەیری نەو ڕۆلە مەزنە دەکەن کە ئافرەتانی عیراق بۆ سەرکەوتنو پێشکەوتنی وڵات دەیگێڕن .

کە بە ڕاستی بەهاوکاری کردنی لەگەڵ جەماوەرانی ئافرەتانو دەستەکانی تری کۆمەڵو ڕێکخراو نیقابەکان توانیوەتی نەو پێداویستانە بڕەخسێنێ و نەو دۆخەوبارە بخولقێنێ کە ئافرەتان

بە ئامادەبوونی ۱۳۹ شەخسیەتی عەرەبی و جیهانی

کاروباری دوانزەمین کۆنگرەی یەکێتی گشتی ئافرەتانی عیراق دەستی پێ کرد

بتوانن ڕۆڵی پێویستی خۆیان بگێڕنو بەسەر هەموو نەو کۆسپانەشدا زاڵ ببن کە ڕێی خزمەتکردنی کۆمەڵیان لێدەگرێ .

دوای تەواوبوونی قسەکەی بەڕێز طە محیی الدین بەڕێز احمد محسن علوان سەرەکی یەکێتی گشتی نیقابەکانی کرێکاران وتەی ڕێکخراوەکانی خوێندەوەو لە وتەکەیدا ستایشی ئافرەتانی کرد کە چۆن لە سەرانسەری عیراقدا لە باکوورەوە تا باشوور ئافرەتان بەتێکڕایی بەدەستێک بینا دەکەنو بەرهەم بەبەردێنو بەدەستەکەی تریشیان ڕۆڵە پەروەردە دەکەنو قوربانی دەدەن .

لە پاشاندا بەڕێز منال یونس سەرەکی یەکێتی گشتی ئافرەتانی عیراق بەناوی ئافرەتانەوە بەخێرهاتنی نەندامانی وەفدەکانو بەشدارانی کۆنگرەکەی کردو وتی بەناوی هەموو ئافرەتانی عیراقەوە سڵاوو ڕێزم پێشکەش بەو جەنگاوەرە عیراقیانە دەکەم کە بە جوامێریو مەردایەتیان نزیکەی شەش ساڵە ڕووبەڕووی ڕژێمی ڕەگەزپەرستی نێران وەستاونو قارەمانانە بەرگری لە نیشتمانو گەلی نەم خاکە پیرۆزە دەکەن .

دوای تەواوبوونی وتەکەی سەرەکی یەکێتی گشتی ئافرەتان تیبی گۆلی بەعس چەند جالاکیەکی پێشکەش کرد کە جالاکیەکانیان خۆشەویستی سەرکردەو نیشتمانیان دەنواندو لە پاشاندا هەندێ لە وەفدەکان وتەی خۆیان خوێندەوە کە تێکڕا شانازیی بوو بۆ عیراقو ئافرەتانی عیراق نەوەی شایانی باسە کۆنگرەکە سەر لە بەیانی ڕۆژی دوو شەممەی ڕابوردوو دەستی پێکردو بۆ ماوەی چوار ڕۆژ دەخایەنێو لەم ماوەیەدا ڕێڕەوو نەخشەکانی کاروباری یەکێتی لە ماوەی سێ ساڵی ڕابوردوودا هەڵدەسەنگێژێو بەرنامەی نوێی نیشیش بۆ ماوەی سێ ساڵی ئایندە دادەنرێو جگە لەمەش کۆنگرەکە لە (۱۳) ڕاپۆرت دەکۆڵێتەوە کە لە گشت بەشەکانی یەکێتییەوە پێشکەشی کراونو بەیوەندییان بەو کاروبارو ئەرکانەوەیە کە یەکێتی لە سەرانسەری وڵاتدا بە ئەستۆی خۆیەوە گرتوون .

● ذکریات محمد حسن ●

کردنەوەی بازاڕگای هەولێر

بەڕێز یحی جاف سەرەکی ئەنجومەنی بەجێهێنانی ناوچەی کوردستان ، لەم چەند ڕۆژانەی دووایدا بازاڕگای یەکی مەلیەندی لە شاری هەولێردا کردەوە .

تیایدا هەموو پێویستی یەکی هاوڵاتیان لە ڕووی شتو مەکو پێویستی هەمە جەشنەی ماڵو کارەباو جلو بەرگی ئافرەتو پیاوو منداڵ زامن دەکرێ ..

ئەم بازاڕگایە مەلیەندییە کە هەشت هەزار مەتری چوار گۆشەیی دەگرێتەوە ، بە یەکێک لە بازاڕگا هەرە پێشکەوتووەکانی عیراق دادەنرێت کە بەم شێوە هونەرییە دروست بکرێ .

بازاڕگاکە سەرباری بەشەکانی ، هۆڵێکی فراوانی تێدایەو نمێندارێتی گشتی دارایی و ئابووری نەخشەیەکی تایبەتی بۆ داناوە کە بتوانێ باشترین شێوەی خزمەتگوزاری پێشکەش بە هاوڵاتیان بکات .

— شێرزاد —

هەڵبژاردنی دەستەی نوێی نەقابەی هونەرمەندانی لقی هەولێر..

★ بە جاودێری بەڕێز نمێنداری گشتی ڕۆشنبیری و لاوان لە نێو هەڵبژاردنێکی دیموکراتیا نەدا هونەرمەندانی بارێز گای هەولێر نوێنەرانی خۆیان هەڵبژارد بۆ دەورەی تازەی نەقابەی

بڕوانە ل ۱۱

لقی هەولێر

بەیانی جەژنی نەورۆز وەفوتابیانی پەیمانگای تەکنەلوژیای بەغدا

بەیانی جەژنی نەورۆز لەپەیمانگای تەکنەلوژیای بەغدا هەڵسان بەگێڕانی ئاهەنگێک لەسەر شانۆی پەیمانگاکە .

لە ئامادەبوان بەڕێز عەبدی پەیمانگاکە دکتۆر نۆاد حسێن و مامۆستا محمد مەدی سەرەکی بەشی پێوان وهەمامۆستایانی بەشەکانی تروئامادەبوون کە زۆر لە فوتابیانی پەیمانگاکەو زانکۆ دانیشتگاکان ئامادەی ئاهەنگەکە بوون .

لە پێشەکیدا ئامادەبوان دەقیقەیەک ڕاوەستان بۆ ڕێزلێنان لە گیانی پاکی شەهیدان .

پەرەدەی شانۆ لادرا بە سروودی :-

ئەم پۆژی ساڵی تازەیە ئەورۆزە هاتەوە، و سروودی ئەی شەهیدان» .

بڕوانە ل ۱۱

ئەرسلان کۆیی

تەمەنم فیداکارت بێ

چەندە. مەزنیت

لە دڵماندا خۆشەویستیت چاند ... فێری وەفاداریتەکردین .. وات کرد ئابرومان لەسەرو هەموو شتەوە بێت ..فێرتکردین دەست بەوشەی پیرۆزەوە بگرین .. خۆشەویستیت لە دڵماندا چاندو بووی بە ڕەمزی ئێمە. عیراقو هەموو عیراقی بەکانت خۆش دەوێت ..

فێری وەفاداریت کردین. کە بەڵێنت دا بە وەفا بووی .. فێری باوەڕت کردین مانای وشەی پیرۆز لە نێوادەبینین

کەورەم ئەوەی لە پاڵەوانی و داستان سوپاکەت نۆماری دەکا دەستکردی تۆزە .... ئەوەی ڕۆڵەکانی کەلەکەت دەبنووسن لە چیرۆکی خۆبە خت کردنو لەخۆبوردن هۆی هاندانی تۆز ئامادەیی هەمیشەتە لەگەڵیاندا .. نموونە وڕەمزێکی هەمیشە لەبەرچاویا نیت کەبەشداری تاڵی و شیرینیان دەکەیت .... چارەسەری کۆسپو گیرو گرفتەکانیان دەکەی ..... فرمێسکیان دەسڕیتو خۆشی دەخەیتە دڵیان ... لەگەڵ ڕۆڵەو براو باوکە- کانیاندای لە سەنگەراو یەکەیەکە بەسەریان دەکەیتەوە.. بە گیانێکی خۆڕاگرتوو لێیان توانە لەگەڵیاندا بیتو هەست بە بوونیان دەکەنو تۆ گیانی نیشتمان پەروەریان گەرم دەکەیتو بۆ بەرگری لەنیشتمان قوربانی دەدەن .

ڕووناکی چاومان گەورەم. نەو تۆوەی تۆ چاندت بێگەیشتو بۆن بەرامەی خۆشی نیشتمانی خۆشەویستی گرتەوە .

شیرین ۲۸-۳-۸٦

Institut Kurde de Paris

گەورەترین شەڕ لە باشووری عیراقدا

ناگادارین کە تاقمی بەگرێگیراوی خومەینیی کافڕو بەدفەر بە نومیدی داگیرکردنی خاکی عیراقی پابیە بەرزو تێکۆشەر بۆ ماوەیەکی‌دوورو درێژ کەوتنە ڕەخساندنی درۆو دەلەسەوسیحرو فێڵبازیو هەزارەها کوڵکە ناخوندیان تاودا بۆنەوەی درۆو دەلەسەکانی تاقمی بەگرێگیراوکە خۆیانەلە فەم و تاران شاردۆتەوە بە خەڵکی سادەو ساکاری‌دیهاتەکان بگەیەنن ..

سکینە منصور حسن

ئەم خۆفرۆشانە کە زۆر باش دەیانزانی هەرگیز ناتوانن نەخشەکانیان ئەنجام بدەن .. بەڵام مەبەستی سەرەکیان لەم هێرشەدا ... ئەوەیە - شکستێو تێکشکانەکانی ڕابردوویان لە بیر خەڵکی ئێران و گەلانی ژێردەستی ئێران بەرنەوە ... بەڵام سەیر لەوەدایە کە ئەم تاقمە بۆگەن و خۆفرۆشە لەم لایەکێ تردە بە ناشکرا دەستی بە سواکردن کردو بە زۆری خەڵکی ناچار کرد کە دەبێ خۆراکو پووشەکو نانی‌پەق ببەخشن ؟؟ هەر وەک هەموو لایەک دەیزانێ و گەلانی ئێرانیش ، دەیزانێ کە لە ئێراندا باری ئابووری لەوار شلۆق و ڕوخاوەو کەرەسەی خۆراک دەست ناکەوێ مەگەر لە بازاری ڕەشدا نەبێ و بە پارەیەکی زۆر ... ئەم ڕژێمە بە بسوولە خۆراکی یەک ڕۆژ بۆ ماوەی (۱۰) ڕۆژ بە خێزانێکی شەش جەوت سەر خێزان دەدات کەچێ زۆر زۆر بێشەرمانەش پاساوەکان بەگژ خەڵکی شارو دێهاتەکانەوە دەنێ بۆ ئەوەی ئەو خۆراکەی کە لە مالەکاندا شاردەبەن ئەویش گل بدەنەوە ببەن - کەواتا ئەمە بەڵگەیەکی تری تەواو شلۆقی و دارزانی ئەم ژێژمە دەگەیەنێ کە خەڵکی ڕووت دەکاتەوە بە ناشکرا شتیان لێدەستێنن ؟!

ئا بەم جۆرە ئەم خۆفرۆشانە مثاڵو بیرد لە برسیا مردووکان چەکدار دەکاتو بۆ ئێو ناگری سوورکردنەوەی شەڕیان ڕابێتجەرک دەدات .. لێرەدا بۆمان دەردەکەوێ کە خەڵکی گوندو شارەکان ڕوو بەرەو بەرەی شەڕ دەکەن بەرامبەر زامن کردنی نانو خۆراکی خێزانەکانیان ، هەروەها ڕۆژ لایانو دەوڵەت وەکو زایونی دوژمنو سوریای حافزاسەدو قذافی شێت چەکدو ئامێرو چەبەخانەیان بۆ ژێژمی بۆگەنی هاوبەیمانی نارد ، بەڵکو ئەمجارە بتوانێ عیراق داگیر بکاتو بەرژەوەندیەکانی زایونیو ئەوانیش بەجێ بگەیەنێت .

بۆیە ئەمجارەش ژێژمە بێ‌ئەقڵەکەی قەم و تاران ماوەیەکی زۆر درێژ خۆی ئامادە کردو هێرشێکی نوێ کردە سەر وڵاتەکەمان بەڵام بە چەند کاتژمێرێك تێکشکانو لاشەکانیان لە مەیدانی شەڕدا کەوتو بوون بە پرد ، عیراقیەکان بە سەرێدا پەڕیتوە ، ئەنجا ئەمجارە فرمانڕەوایانی ئێران چۆن تێکشکاندنەکەیان دەشارنەوە ... چونکە زیانەکانی ئەوەندە زۆرە ناتوانی جارێکی تر گەلانی ئێران هەڵبخەڵتێنو درۆ و دەڵەسەیان لەگەڵ بکات چونکە زۆر خراپتری بەسەر هاتوو ، لە جارانی پێشوو زیانەکانی بەرز بوونەوو هەر وەکو سەرەکی فرماندەو فارمانبەری عیراق صدام حسێن دوێنێو ڕۆژی ۲ ئەفرموو ، کە ئەگەر لە شەڕەکانی تیردا چەند ئەفەرێکیان بەسەر شۆڕبەوە ڕابێدەکرد ئەوا ئەمجارە ئەوەندیشی بە چاوی خۆیان نابین. کەسیان بگەڕێتەوە ڕۆژگاریش ئەمە دەسەڵێتی. قسەکانی سەرۆکمان لە شوێنی خۆی بوو ، ئەمجارە

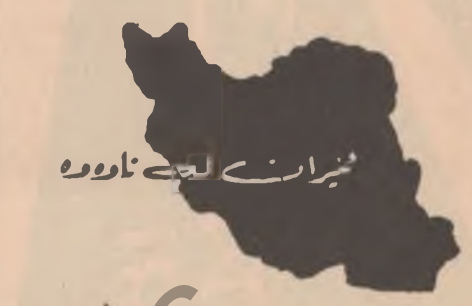

● فؤاد حسین

لە ژێر سایەی ڕژێمێکی دیکتاتۆری خوێڕێژ وەکو ڕژێمی تاران کە هەرگیز گوێی نەداوەتە مافی مرۆڤو سەربەستی ئێیان دژبێت .. تەنها سەربەستیەك لایان باو بێت ئەویش کوشتنو دژیو تاڵانکردن بە چەشنێك کە بینە یاسای ژیان لە سەرانسەری کیشوەرەکەماندا جا با چاوێك بە هەندێ لەو پۆژنامە بێگانانە بخشێنین کە لەم پۆژانەدا باسی ڕژێمی تارانیان‌کردوو ...

گۆفاری « ئەفریقیا و ئاسیا » کە هەمیشە باسی سەربەستیو دژگاریو پێشکەوتنی هەردوو کەرتەکە « قارە » دەکات لەم پۆژانەدا لێکۆڵینەوەیەکی لە ژێر ناونیشانی « ڕۆژانی ڕەش لە ئێراندا » بڵاوکردۆتەوە ، دووبارەی ئەوە دەکاتەوە کە ڕژێمی خومەینی ڕژێمێکی کۆنەپەرستەو خۆی لە نێو خۆیدا ئۆی توانەوەو لەناوبردنی خۆی تیادایە ، ئەوەیش لە ڕەفتاری نابەجێو کرداری نابەسەندو دڕندایەتیو بەکارهێنانی سیاسەتی تۆقاندن .. لە باری ئابووریی شلۆق ، لە نزانینو بیروباوەڕی دواکەوتووانە کە هەرگیز لەگەڵ چەرخی ئێستادا نەگونجێن .. دەردەکەوێ ...

گۆفارەکە لە لێکۆڵینەوەکەیدا بەردەوامە : بەرانبەر بەم بارودۆخە نالەبارەو پرشنگدارزەبە بەرهەڵستکاران کە گشت هێزە خێرخوازو نیشتمانپەروەرو پێشکەوتنخوازەکان لەگەڵیاندایە .. گشت نەتەوەکانی ئری غەیری ئێرانی وەکو کوردو عەرەبو تورکو بلوچ .. هتد . هەمووان لەو بڕوایەدان کە ڕژێمەکە خەریکە دەخنکێتو بەرەومردن ڕووەنێت » .

هەروەها گۆفارەکە دەڵێت : خومەینیو دارودەستەکەی شۆڕشی گەلانی ئێرانیان دژیو سیاسەتێکی خوێناوی و دێکتاتۆریان بەکارهێنا لە شا خراپتر و دڵتەزێنتر ، چونکە لە وەختی خومەینیدا زیاتر بەئی خندکاندنو ستونی لە سێدارەدان بەکاردەهێنن بە هەزاران هەزار لە بێگوناهو بێتاوان لە تاریکایی بەندیخانەکاندا کەس ناگای لێیان نیە .. ئایا ماون یان کوژراون .. خۆ ئەمانە ئەژمارێکی قیاسیان وەرگرتووە لە کۆشتنو ئێشەی بەکارهێنانی سزادان » .

هەروەها گۆفارەکە لە کۆتایی لێکۆڵینەوەکەیدا باسی زیانەکانی سوپاکەی خومەینیی کردووە کە بەدەستی سوپای عیراق دەکرێن ، ئەویش لە جەنگێکی نەجام وانراودا .. چونکە لە بنچینەدا جەنگێکی دروستکراوو سەپێنراوەو چەند لایەنێك پلانیان بۆ ئامادەکردووەو خومەینیو تاقمەکەی ڕایاندەبەرێنو خزمەتی گەورەکانیان دەکەنو بوونەتە نۆکەرو خزمەتکاری چەند دەوڵەتێکی بێگانە ... » .

زۆر بە داخەوەو هەزاران داخ بۆ گەلی کوردی بەشەرف کوردی ئێران داخ بۆ نەوەو هەموو فیداکارانەی دایانو نەو هەموو خوێنەی ڕشتیان لە پێناوی ئازادی و سەربەستی . نەبانزانی خۆیان ڕێژێك دێتە بایەوە لەگەڵ حەمە ڕەزا شادا جیاوازی ئاکسێژو گەڵتێك خوێندێژ نەرو چەپەڵتەرە .

گەلی ئێران تێنوێووەن ئازادیو سەربەخۆی بووەن زور تێکۆشان لە پێناویاو لابەردەنی حەمە ڕەزا شاوەڕوانی سەربەخۆی تەواوبان دەکرد چاوەڕوانی لاچونی ستەمی چێنایەتیو ستەمی نەتەوایەتیان دەکردو چاوەڕوانی نەوەیان دەکرد پادشتی نەو هەموو قوربانیانەی داویانە فیداکارانەی دایان بۆ لاچونیو لەناوبردنی دەسەڵاتی بولیس شاهانە هێنانەدی دەوڵەتێکی سەربەخۆیی داخی گرانم بۆ میللەتە هەزار جار داخی‌گرانم تێکۆشەرە کە لە دیرزەمانەوە تێ دەکۆشی لە پێناوی سەربەستی‌داو نەو میللەتەی ساڵەهای ساڵە کۆڵی نەناوە لە شۆڕشگێری نەو هەموو شۆڕشانەیان بەربا کردوە هەر وەکوو شۆڕشی جەعفەر سلطان لە کوردوستانی ئێران لە ناوچەی هەورامان هەروەها ئیسماعیل خانی مەکۆ - شۆڕەش چوان ڕۆژبەکانو ڕۆژشۆڕەش تر ڕابەرێتی میللەتی ئێرانیو کوردی ئێران زۆر کۆنەو مێژووبان بەخۆێن نووسیوە بۆ بەختیاریو سەربەستی ڕاستەقینە ئەمانەبان کردوە نەك بۆ ئەمڕۆژە کە ڕۆژی چەندە هایان لێ گوللەباران دەکرێو لێیان نەگبڕێو مالیان لێ وێران دەکرێ لە پێناوی کوژانەوەی بڵێسەی کورد .

بەڵام ئەمانەش دادی نادەن ئەمەی کورتە چونکە ئەو ڕۆژە بەجەرگانە لە ناگرە بەتێ خەمە بەهێزترن لە ڕۆژی ۱۸-۱-۱۹۸٦دا جوار (٤) ڕۆژەی بەشەرەفی بەجەرگی کوردی بانە بەندبخانەدا بە تەعزێب کوژرانو شێوەی کوشتەبەکەشیان لە ڕۆژی ۱۸-۱دا یەك یەك دینن بەڵام بە پێچەوانەوە

ئەمەش ناوی نەو ڕۆژانە بە شەرەفانەیە :

۱ - خواڕەحم عبدالله .

۲ - محمدی ڕەندی .

۳ - قوربانی ڕەسول .

٤ - وەلی‌الله مام وەسمان

ئەم ڕۆژانە لە ڕۆژی ۲۷-۱۲-۱۹۸۵دا گیرابوون بە ناوی ئەوە کە کوایە دژی دینن بەڵام بە پێچەوانەوە

مختار فائق

مزگینیا

سەرکەفتنا دویماهیێ

عیراقی هەر ژبەرێو هەتا نەهێز بتر ژهەر مللەتەکێ دی لدەهەرێ پێت بۆینە نارمانجێ وێ کەربو کینەتا حاکمیت ئیرانیو تەماعیا وان دعیراقێدا .. ئەوەی سەرەتایا مێژوین هەر چافێ وان بێ لوێ پێشکە ڤتنا شارستانی دعیراقێدا نەوژی داکو دەستێ خۆ دانێ سەر گرنکترین جهِ لدەهەرا کەناڕێ عەرەبی ..

بەڵێ عیراق بوی جهِ خۆیێ جوگرافی بێ گرنگو بمێژویا خۆیا ڕەسەنەو بببروباوەرێت کورێت عیراقێ بکوردو عەرەبڤە ڕاوەستانا زەڵامان ڕاوەستا بەرانبەر وێ ڕەشەبابا ژ تەهراتێڤە دهێتو بهەمی هێزو شیانا خۆ بمللەتڤەو ئومانداریڤەو لەشکەرڤە ..

ئومانداریا مەژی یا مێژویی هەژ دەسپێکرنا دژمنکاریا ئیرانی بۆ سەر عیراقێ ل ٤-۹-۱۹۸۰ ڕاستیا ڤی دژمنیو ڤێ دژمنکاریێ دیارکر کو تەڤە بێ نەخشەکێ زایۆنی بجهِ دئینن، ئنیەتێت وان دخرابن نەکو هەر دژی عیراقێ بەلکو دژی هەمی وەلاتێت عەرەب ئەف چەندە ژی باش هاتە خویاکرن و ڕویێ ڕەشێ حاکمیێت ئیرانێ هاتە ئاشکەراکرن دەمێ دەستێ خۆ درێژکرینە سەر هندە وەلاتیت دی ژی بێت عەرەب وەکو کوێتێو بەسەر حوێن ڕەشتن لەگەڵ کەل عیراقێدا شەڕ ئاکەی نەوەستێو سودی کێ‌تیایە هەتا گیانی پاکیان بەخشی هاواریان نەوەبێز داوای ئاشتی‌و ئاشایی دەکەێن و بێ ئاوانیی .

ئەم ڕولە بەجەرگانە کەو کوریان نەکرد لە ڕۆژی گرنگی ڕابەرێتی چینایەتیانەدا دەوری خۆیان گێڕاو دروشمی خۆیان بەرز کردەوە و هەتا گیانیان تیابوو تەقصیریان نەکرد .

هەرار سڵاو لە گیانی پاکی ئەوانو هەموو خۆبەختکەران بێ لە دژی داڕو دەستەی خومەی چەپەڵو ڕژێمی کونەپەرستی ئێران کە هەر ڕۆژەی بەلامارێ ناوچەو گوندی ئەدا بەتایبەتی ناوچەی کوردوستان چونکە بەرگری لە مافی ڕەوای خوبان دەکەنو بەرگری لە کوردوستان دەکەن لە ئێراندا ئەو . کوردوستانەی هەر ڕۆژەی ناوچەیەکی وێران دەبێو بە بۆمبای خومەی چەپەڵەوە بە ناوی عیراقەوە شارەکانی وێران کردوەو دەیەوێت لە ناوبان بەرێت .

ئەمەش لە هەمووی سەیر ترە کە بە نیزگە دەروزەنە کەی بڵاوی دەکاتەوەو دەڵێت بە کوردی عیراق من مافتان دەدەمێ نەی نەگەر ماف نەدەی بۆ بە کوردی کوردستانی ئێرانی نادەی نەی ئەو پەتو ئەنارەیە چیە داتناوە لە کوردستان ئێران خاکی کوردوستان بە خۆێنی ڕولەی کورد سوور نەبوە ئایا بەرامبەر ئەم کرداڕە نارەوایە وەڵامت چیە ؟

ئەمە وەکو هەندێ بیاو لەگەڵ ڕژێمدا بۆیان داوای نازادی ئافرەت دەکەنو زۆر هەوڵ دەدەن لە پێناویا دەبێ خۆش مالو منالی مەحرووم کردوەو لە کونی دەرزیەوەو دەرگاوە نابێنترێن داوای حریەتێش دەکات بۆ ئافرەت.

دەبێ مرۆڤ ئەو شتەی داوای دەکات لە خۆیەوە دەستی بێ بکات نەك هەر صبری سەر کاغز بێ .

بەختیار/سلێمانی

بانگەوازێك بۆ هەموو جیهان دەربارەی ئێران...

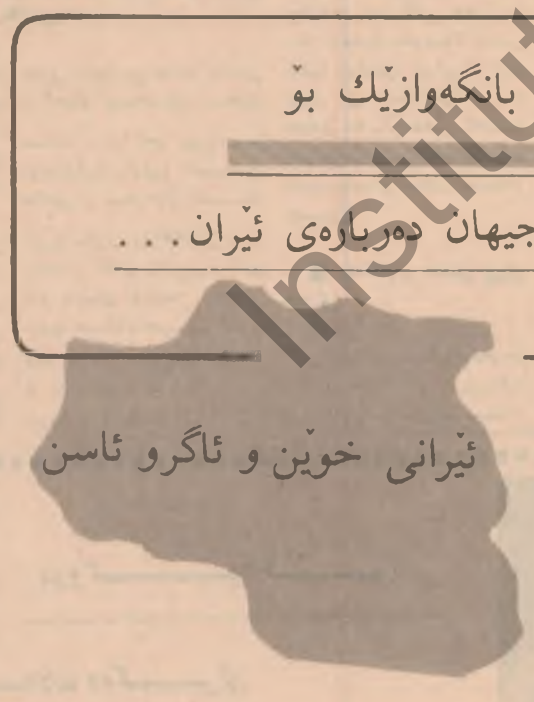

Institut Kurde de Paris

جەنگاوەریت

کورد ل فەیلەقی ئێکێ

جەنگاوەریت عیراقی ژناف مللەتێ کورد ل جەبهێ فەیلەقێ ئێکی سوز و بەبهمانا خو بۆ سەرەکێ مەزن هەفال صدام حسێنی نوی دکەن بو بەرەفانیا ناخا عیراقێ یا پیروز ئو ژڤان جەنگاوەرا :

● **جەنگاوەر خلیل حاجی عبدی ـ مستشاری هێزا ٨٧ یا سڤک :**

ئەز دگەل مروفێت خو سەربازێت سەرەک صدام حسێنی نە و هەردەم دێ مینین سەرباز ژ بو بەرەفانیا ناخا عیراقا پیروز ژ تەماعیێت خومەینی و دەستەکاری ل نوم و تەهرانێ . ئو ئەم دێ خوینا رێزین ل سەر توخبێن عیراقا مەزن . هزار سلاف ل سەر سەرەکێ مەیێ مەزن هەفالێ تێکوشەر صدام حسێنی . ئو ئەم بهە ل دەڤەرا جوارتە بەرهنگاری دوژمنێ ئیرانی دکەین و ناهێلین ئەو د بو هوستەکا ئاخا مە دا بمینن هندی ئێك ژ مە یێ ساخ بیت .

● **نامر هێز : جمال خضر خالد ئاغا دوبەردانی :**

ئەز بنافێ خوهەمی جەنگاوەریت هێزا مە پیروزباهیا سەرەك صدام حسێنی دکەم ل سەر سەرکەفتنێت مە لسەر دوژمنێ فارسی یێ درندە . ئو مە تەطوع کر بو فی جەبهەی داکو توخبێن عیراقێ پاریزین و نەهێلین دوژمن بهێتە نێدا .

● **جەنگاوەر زیاد مشیر قادر :**

ئەز سەرفولم دهێزا جمال خضر دوبەردانیدا و ئەز ب مروفێت خوفە ئامادەمە بو خو گوری کرنێ دا وەلات یێ پارستی بیت ژ دوژمناو ئەز سلافێت گەرم لقوماندار یا پارتێ و شورشێ وسەرەك صدام حسێنی دکەم بو سەرکەفتنێت مەیێت مەزن ل سەر دوژمنێ ئیرانی یێ پیس .

● **جەنگاوەر انور رشید صالح :**

ئەز سەربارەکم ژسەربازێت سەرەك صدام حسێنی ، من یێ تطوع کری دهێزا جمال خضر ئاغا دوبەردانی داکو بەرەفانیێ ژ وەلاتێ عیراقێ یێ خوشتڤی بکەم .

● **جەنگاوەر سردار جمال دوبەردانی :**

ئەز ئێکم ژ جەنگاوەریت کورد یێت کو شەرێ دوژمنێ ئیرانی دکەن ل دەڤەرا چوارتە ئو ئەز یێ ئامادەمە کوخوینا خو ل سەر خاکێ وەلاتی بریژم ئوهەمی گافا ئەم یێ لبەر فەرمانا سەرەکێ قوماندار صدام حسێنی .

● **جەنگاوەر مهدي صالح دوبەردانی :**

ژ روژا دوژمنێ ئیرانی هێرش ئینایە دەڤەرا جوارتە مەچەکێ خو راکر و مە قەستا جەبهێ شەرکر داکو داگیرکەرا ژناف ناخا خو دەربێخین . ئو مە بزەندیت جەنگاوەریت کورد و بزەندیت لەشکەرێ عیراقی یێ قەرەمان ب سەرەکالیا قوماندارێ مەزن صدام حسێنی مە دوژمن پەلخاندو مە دەرئێخستن .

■ **لەفی دهوك ـ مجید عگید** ■

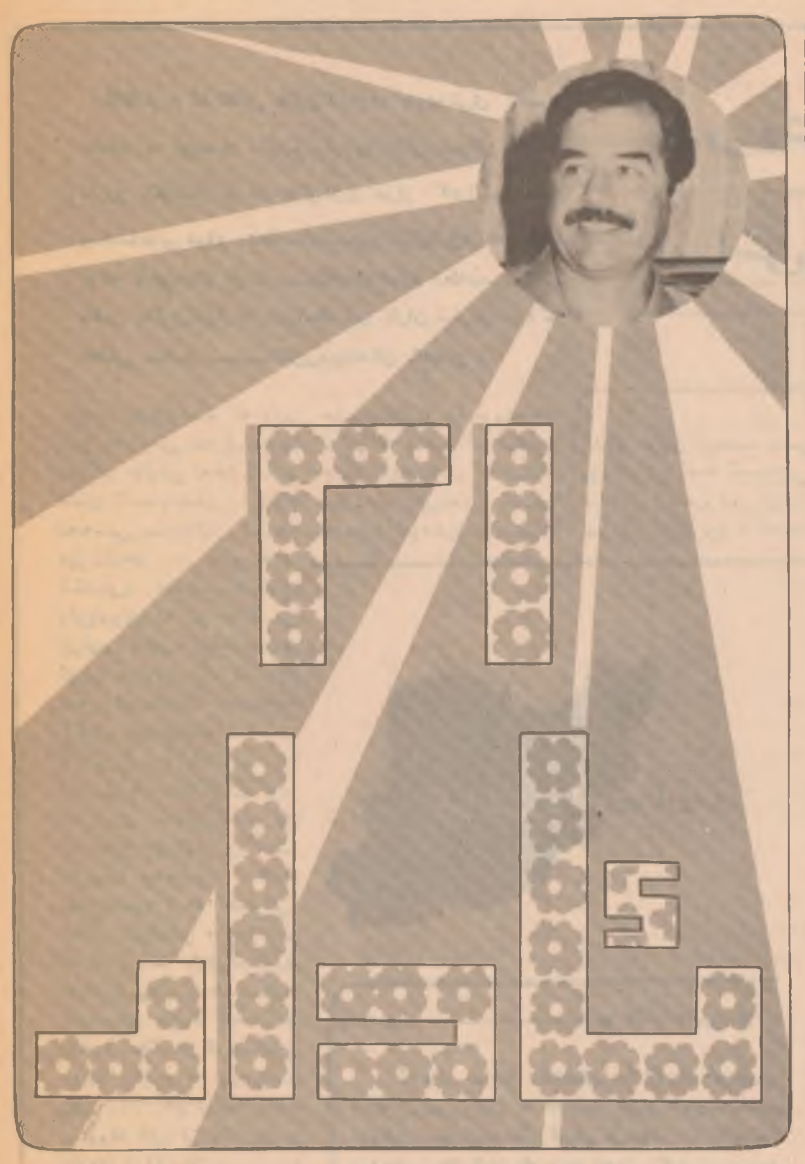

شادی و سەرکەوتن

جەنگاوەریت فەوجا ٩٨ یا سڤک

وەکو هێزا بەرامبەر دوژمن دراوەستینە

جەنگاوەریت فەوجا سڤک یا نوتوهەشتن میترالیا خودیارکر ل جەبهێ شەرێ ل وێ راوەستیانا ئەو راوەستیان بەرامبەرێ دوژمنێ ئیرانی یێ چەپەل .

● بەریز جوهر محی الدین همرکی ـ مستشاری فەوجێ وسەروکێ عەشیرەتا هەریکادیێزیت :

ب تافێ هەمی کوریێت عەشیرەتا هەرکیا ئەگەر پیروزباهیا قوماندارێ سەرکەفتنێ وئافاکەرێ عیراقێ هەفالێ خەباتکەر صدام حسێنی (خودێ بهێلیت) . فەوجامە پشکداری دنی شەرێ داکر دگەل هێزیێت چەکدار . ئو ئەم شیان بەرامبەر دوژمنی براوەستین ل سەرێ هێرشاوی ل سەر جەبهەریێت مە . ئومە هەمی کومت یافتر کرن وهزمارەکا مەزن ژ دوژمنی هاتنە کوشتن و کەلەك چەك زێ مەزێ ستاند . ئو ئەم سوپاسیا قوماندارێ پارتێ و شورەشێ داکەین ل سەر وێ بشت گیریا مەزن وواخەلافکرنا یێت کو دگەل مەکرین . ئو ئەم بەیمانێ ددەینە سەرەکێ مەزن صدام حسێنی کو هەر کارەکی ئەم بجهێ بینین بو بەرەفانیا ناخا وەلاتی پیروز .

● شەرکەر شمس الدین عثمان همرکی :

ئەز سەرفولەکم دفەوجا جەوهەر محی الدین هەرکیدا .مە فێجاری دەرسەکا باش نیشا دوژمنێ ئیرانیدا کو چجار دێ تەماعا خونە بەتە عەردێ مە .ئو هەمی گافا ئەم یێ ل ژێر فەرمانا سەرەکێ مەزن صدام حسینی .

● جەنگاوەر حسن نوری همرکی :

وەکیلێ مستشاریێ فەوجا ٩٨ یاسڤک : ئەز پیروزباهیا قوماندارێ سەروك صدام حسێنی دکەم ل سەر واسەر ـ کەفتنێت مەزن یێت لەشکەرێ مەو هێزیێت سڤك بجهێ نینایین لسەر دوژمنێ فارس یێ تماع .ئو هەمی دەم ئەم سەربازین بو بەرەفانیا ناخا عیراقا پیروز .

● جەنگاوەر عمر مام شین و ابراهیم کمال وشریف عارف و ئلحی اسماعیل و محمد امیر وعارف امیر و ناجی ماهر وموسی یوسف عثمان و عبدالله دروبشی و حجی میکائیل : ئەف سەرفولە هەمی پیروز باهیا مللەتی وسەرەکێ قوماندار صدام حسێنی دکەن بو ئەم یێ ل ژێر فەرمانا سەرەکێ مەزن صدام حسێنی .

مجید عگید
لەفی دهوك

کارێ پیرۆزبایی

پارێزگاری خاکێ نیشتمانی نازیز .

محمد سعید محمود
شەمیرانی
سەرەکی عەشیرەتی شەمیران

بو بزەیێ نەم سەرکەوتنا نازایانەیێ کە سوپای جەنگاوەرمان بەدەستی دەهێنین لە بەرەکانی جەنگێ کە فەلەنی یەکەم و حەوتەم و ئەو چالاکیێ کردنەوەی کە بە تەواوی شوێن بێ ئیرادیە پیسەکانی پاك کردەوە لە راقەکانی نازارو ئەورۆزەوە گەرمترین پیرۆزبایی لە سەرکردایەتی پارتو شۆرشو هەفالی سەرکردە صدام حسێن خوابیپارێزێ، دەربڕین و هیترشی نارەوای دوژمنی ئیرانی نەفامان داوەتەوە ، هەر بە یادی ئەم سەرکەوتنانەوە ، لە بیرەوەری جڤڵی نازارو ئەورۆزدا پیرۆزبایی لە رۆلەکانی گەل کوردمان دەکەین ؛ کە چەند جەوبەزانە و ئاو خاکی نیشتمان بە گیان و بە دل بجەنگین ، ئەمەش هەمیشە لەورەو توانامان بەرزتر دەکاتەوە ، بۆ ئەوەی ئالای بەرزی عیراقمان هەمور کاتێ شەکاوە بێت ، بەڵێنی بروا پەیمان تازە دەکەینەوە بۆ شۆڕەسواری سەرکردە هەفالی تێکۆشەر صدام حسین «خوابیپارێزێ» ، کە کول نەدەین لسەر ئەم راوەستانە بەرامبەر دوژمنی ئیرانی رەگەز پەرست ، بۆ ئەوەی هەتا ماون سەربان بدا لەبەردی شاخەکانمان ، کە ناتوانن هەرگیز جێگا بێی خۆیان بکەنەوە لەم خاکی عیراقە خۆشەویستمان‌دا .

سالار نصرالله قادر
سەرەکی عەشیرەتی شێخ اسماعیل

بە بۆنەی ئەو سەرکەوتنە مەزنانەی سوپای نەبەردمان لە بەرەکانی جەنگدا بە دەستی دەهێنن ، لە باکوورو باشوور ، جوانترین پیرۆزبایی پێشکەش سەرکردایەتی پارتو شۆڕش لەسەرویانەوە هەفالی تێکۆشەر صدام حسین «خوابیپارێزێ» دەکەین ، بەیمان دەدەین کە ئێمە هەمیشە پرۆژەی شەهیدبوون بین ، بۆ ئەوەی سەرکەوتنی مەزن بە دەست بهێنن وەك هەردەم سەرکەوتووین ، بەربەرچی هێرشی نارەوای دوژمنی ئیرانی نەفامان داوەتەوە ، هەر بە یادی ئەم سەرکەوتنانەوە ، لە بیرەوەری جڤڵی نازارو ئەورۆزدا پیرۆزبایی لە رۆلەکانی گەل کوردمان دەکەین ؛ کە چەند جەوبەزانە بەشداری جەنگی سەرکەوتنیان کردوە بۆ پارێزگاری کردن لە عیراقی خۆشەویستمان .

هاوڕێ
سالم شلش
نەمینی سری ڕێکخراوی پارتی بەعسی عەرەبی سوشیالیستی لە سیدصادق

بە بۆنەی ئەم سەرکەوتنە پڕ لە جوامێری و نازایەتی و بەتوانایەی سوپاو جەنگاوەرانی عیراقی نازیزمان کە بەسەر فارسە رەگەز پەرست و هیچ نەزانەکاندا بەدەستی دەهێنن پیرۆزبایی گەرم پێشکەش بە هەفالی سەرکردە صدام حسین «خوابیپارێزێ» و هەمور جەنگاوەرانی تێکۆشەر دەکەم ، سەرکەوتن هەر بۆ ئێمەو زۆر زۆری نەرانی بۆ ئەو دوژمانەیە بە ناوی ئایینی پیرۆزی نیسلامەوە رۆڵەکانی گەلی ئێران ئەدەن بە کوشت، دەبا هەر سەربەرزبن لە ژێر سایەی سەرکردەیی سەرەکی دلێرمان هەفال صدام حسین «خوابیپارێزێ» .

جەنگاوەر
عوسمان محمد خسرو

دووکچە قوتابی

کورد خەلات دەکرێن

شەمال عومەر

● لەبال پڕبەرەوی ئەو بزوتنەوە شانۆییەی کە لەشارەکانی کوردوستاندا هەیە ، شان بەشانی ئەوەش کۆمەڵی قوتابی کورد بە کچ و کوڕەوە ، لەشارێکی وەك بەغدای پڕ لە جموجۆڵی هونەری و ڕۆشنبیری‌دا ، بەبەردەوامی و لەبوارەکانی هونەردا ، بەتایبەتی هونەری شانۆ چالاکی خۆیان دەنوێنن .. ئەمەش زیاتر لەو جموجۆڵو کارە هونەرییانەدا کە لە چوارچێوەی بەرنامەو پرۆگرامی ئەکادیمیای هونەرە جوانەکان بەئەنجام دەدرین .

ئومانیشی تێدا یە کە دلسۆزیی و سەوداسەری ئەم قوتابیانە بۆ شانۆ بارودۆخێکی سەرکەوتوانەی لەبەردەمدا خولقاندون تاوەکو ئاستی بانەڕۆزێکی کەش باوەشیان بۆ بکاتەوە .

هەر لەم مەیدانەدا ئەمسال لە فیستیڤالی سێهەمیی شانۆییە ئەزموونکەرییەکاندا « المهرجان الثالث للمسرحیات التجریبیە » کە لە لایەن دامەزراوی گشتی سینەماو شانۆوە سازکرا لە بەغداد دوو کچە ئەکتەری کورد کە قوتابی (ئەکادیمیای هونەرە جوانەکانی زانکۆی بەغدان) خەلاتی سەرکەوتنیان پێ بەخشرا ئەوانیش :-

١ ـ نیگار حەسیب قەرەداغی ـ خەلاتی باشترین کچە ئەکتەری فیستیڤالەکەی پێ بەخشرا « خەلاتی بلەی یەکەمین » .

٢ ـ فرمێسك مصطفی ـ خەلاتی دووەمی وەرگرت .

● شایەنی باسیشە کە ئەم فیستیڤالە هەموو ساڵێك و لە (مانگی مارت)دا لەلایەن دەزگای ناوبراوەوە بۆ ماوەی چەند ڕۆژێك ساز دەکرێتو وەك ڕێکو شێوەیێکی ڕەچاوکراویش حەوت شانۆگەریی هەڵبژێردراوی لیبیا پێشکەش دەکرێت ، سەرباری چەندەها لێکۆڵینەوەو لێدوێژینەوەو گفتوگۆی هونەریی لەبواری شانۆدا پێك دەهێنرێت .

پێویستە ئاماژە بۆ شانۆگەری « بعد ان یموت الملك » بکەین . کە ئەم کێژانە بەشداری بوون ، لە ووسینی شاعیری مەزن « صلاح عبدالصبور »ەو دەرهێنانیشی لەلایەن مامۆستا « حسین علی هارف » بوو کە لە ڕۆژی ١٩٨٦/٣/١٣ پێشکەشکرا بەزمانی عەرەبی ، هەروەها لە ڕۆژی شانۆی جیهانی‌دا ١٩٨٦/٣/٢٧ دا خەلاتەکانیان پێ بەخشرا لەلایەن وەزیری ڕۆشنبیری و ڕاگەیاندنەوە .

Institut Kurde de Paris

بەرەو بەرەکانی جەنگ

یەکێتی گشتی ئافرەتانی عیراق لقی سلێمانی

● خوشکە رابحە قاسم محمود .. ئەندامی لقی سلێمانی :

جەند سەربەرزیە بەشداری براجەنگاوەرو سەربازەکانمان بکەین ، جەند جێگای شانازیە کە ئێمە لە میوانخانەکان‌دا خواردنو پێویستی بۆ ئەو دلێرانە نامادە بکەین ، ئەمەش ئەرکێکی سەرشانمان ئێمەی ئافرەتان هەرگیز ، لەم ئەرکە مەزن و گشتە ئەرکەکانی تری یەکێتیمان سڵناکەینەوە ، هەموو کات ئامادەین بۆ قوربانی‌دان بەگیانو مال لە پێناوی سەرکەوتنی ئەم عیراقە بەرزە ، بەیمان نوێ دەکەینەوە بۆ سەرەکی فەرماندە صدام حسین کە لەسەر رێگای ئەو برۆین بەرەو هێنانەدی ئاوانەکانی کە ئەویش سەرکەوتنی عیراقەو هەمیشەش سەرکەوتوین .

● خوشکە لطیفە عبدالقادر سەرەکی هۆبەی ئاوەندی ئافرەتانی سلێمانی :

جێگای شانازین هەموو کاتێ سەربازە دلێرو قارەمانەکانمان ، ئەو پاڵەوانانەی لە بەرەی فەیلەقی یەلاو حەوت‌و سێو گشت بەرەکانی تری جەنگ . دوژمنیان هێناوەتە لەرزین ، بەسەرکردایەتی سەرەکی تێکۆشەرو فەرماندە هەڤاڵ صدام حسین (خوا بپارێزێ) ئێمەش بەرێزەوە بەشداری ئەو سەرکەوتنە مەزنانە دەکەین کە بەدەستی دەهێنن هەرخۆشبن .

● خوشکە رحمە وەلی ـ لە ئافرەتانی سلێمانی :

لەگەل ئەوەی کە بەخۆشی دڵم هەیە ، بەڵام بەوبەڕی خۆشیەوە ، خۆم نامادەکردوە ، تطوعم کردوە بۆ ئەوەی لە میوانخانەکان خواردن نامادەبکەم بۆ سەربازە پاڵەوانەکانمان ئەمەش وایزانم ئەرکێکی نیشتمانیە ، کە لە دڵو دەروونی هەموو هاونیشتمانیەکی دڵسۆزدا هەیە، هەموکات نامادەی قوربانیدانین ، بەڵامەوە ڕۆژ بەڕۆژە سەرکەوتنمان ، بەتایبەتی کە کچە بچکۆلەکەم یەکەم منداڵی کورد بوو لەسەر بەرزی چیای کەنو گۆرانی سەرکەوتنی وت ، دەبا هەر سەربەرزو سەرکەوتووبێت سوبای قارەمان بە سەرکردایەتی شۆڕەسواری پاڵەوان هەڤاڵ صدام حسین (خوا بپارێزێ) .

● خوشکە پاکیزە محمد ـ ئافرەتانی سلێمانی :

جوانترین وتەرمێن پیرۆزبایی پێشکەش بە جەنگاوەران و سەربازانی سوبای ئازاو دلێرمان ، بۆ ئەو سەرکەوتنە مێژوویانەی ئەمڕۆ بەدەستی دەهێنن بەسەر فارسە رەگەز پەرستەکاندا لە هەموو بەرەکانی جەنگدا ، سەربەرزی و شانازی قەمەندی و سەرکەوتن بۆ ئەو سوبا پاڵەوانە بە سەرکردایەتی پاڵەوان سەرەکی تێکۆشەر هەڤاڵ صدام حسین « خوا بپارێزێ » .

■ لقی سلێمانی ■

قوتابیان و لاوانی سلێمانی ئامادەن بۆ قوربانی دانی زیاتر لەپێناو عیراق دا

● بۆ جارێکی تریش تاقمە دۆراوەکەی خومەینی بەختی خۆی تاقی‌کردەوە لە ڕۆژهەڵاتی چوارتاوە بۆ ئەوەی ، نازاری ئەو گەمارۆدانەی کەم بکاتەوە کە لە سنوری فاودا پێوەی دەناڵێنن ، بەڵام ڕۆڵەکانی عیراق بەکوردو عەرەبەوە ، بەتایبەتی لاوانو قوتابیانی سلێمانی هەستی خۆیان دەربڕی بەرامبەر بە خاڵو نیشتمانیان ، ڕووبان کردە ئاوئوسین بۆ خۆبەختکردنو بەشداری کردنی بەرەکانی جەنگ ، هەروەها خەڵات کردنی ئالتونو پارەو خوێن بۆ جەنگی قادسیەی ڕەوامان ، جگە لەوەی بەشداری میوانخانەی تایبەتیمان کردوە لە ڕێگای چوارتا ، بۆ پێشوازی جەنگاوەران . ئێمە بەیمان تازە دەکەینەوە ، کە هەمیشە جەنگاوەرێکی بەوەفابین ، بۆ پارت‌و شۆڕشو سەرەکی فەرماندە هەڤاڵی تێکۆشەر کاك صدام حسین « خوا بپارێزێ » بۆمان .

دوژمن هەمیشە دۆڕاوە دەرکراوە لە خاکی عیراقی خۆشەویستیمان .

● عادل ڕۆژوف صادق ●

بەڕێوەبەری لاوانی سلێمانی لیژنەسراوی کاروباری قوتابیان لە یەکێتی گشتی قوتابیانو لاوان

لقی سلێمانی

● بەناوی قوتابیانی سلێمانیەوە بەڵێنی وەفاداری بۆ سەرەکی فەرماندە هەڤاڵ تێکۆشەر صدام حسین « خوا بپارێزێ » تازە دەکەینەوە ، کە هەمیشە وەك قەڵایەکی پۆڵاین لە پشتی سوپای عیراقی نازیزمانەوە بوەستین ، بۆ پارێزگاری کردن لە خاکمان ، نەیەڵین دوژمنی داگیرکەر هەنگاوی کڵاوی بهێنێتەناو ، ئەو وڵە پیرۆزەی سەرەکی فەرماندە جێبەجێ بکەین کە دەفەرموێ بەدەستی چەکو بەدەستی قەڵەم هەڵگرن ، تا ئەو ڕاستیە بسەلێنن کە قەڵەم تفەنگ یەك لولەیان هەیە .

● نجاح نجاة لیژنەسراوی کاروباری قوتابیانی کچان لە سلێمانی

●

● ڕێزو سڵاوم هەیە بۆ سەرکردایەتی رامیاری هەڤاڵی تێکۆشەر کاك صدام حسین ، پیرۆزبایی لە هەموو گەلی عیراق مەزن بەکوردو عەرەبەوە بەسەرکردایەتی کاك صدام حسین .

● حسین علی صالح لیژنەسراوی هونەری لاوان لە سلێمانی

●

● کە دوژمنی نەزان چۆك دادەدات ، هەر نەوەندەی بۆ ئەمێنێتەوە ، چونکە لەبەردەمی سوبایەکی ئەوەندە مەردو پاڵەوان‌دا دەوەستێتو

بروانە ل ١١

پیرۆزبایی سەرکەوتن

لە قوتابیانی خانەی پێگەیاندنی مامۆستایانی کچان لە سلێمانی‌یەوە

● پیرۆزبێت ، ئەو سەرکەوتنە بۆ لەشانازیانەی بەدەستان هێنا ، ئەی سەربازە پاڵەوانەکانی عیراقی نازیز لە بەرەکانی جەنگ ، سڵاو پیرۆزبایتان پێشکەش نەی سەربازە دلێرەکان سەرەکی فەرماندە صدام حسین بڕۆن بەرەو سەرکەوتن ، تا هەمیشە ئالای عیراقمان بەسەر بەرزی بگێنەوە .

میهرەبان قادر
قوتابی خانەی پێگەیاندنی مامۆستایانی سلێمانی

● هەروەها لە خانەی پێگەیاندنی مامۆستایانی کچان لە سلێمانی قوتابیان ئازیز عبدالکریم ، هالیی طاهرە ، هاردین عبدالکریم ، بەتایبەتی وەفادارمان دوکتور بەختیار بۆ سەرەکی فەرماندە صدام حسین ئاوی ئەم عیرقانە شیرینە . «خوا بپارێزێ» ، کەشان بازێك بین بۆ پارێزگاری عیراقی خۆشەویستمان .

کەژاڵ عارف مجید
قوتابی خانەی پێگەیاندنی مامۆستایانی سلێمانی

● جوانترین پیرۆزبایی لە ناخی دڵەوە پێشکەش بەسەبازە قارەمانەکانمان دەکەین سەربازەکانی فەرماندە هەڤاڵی تێکۆشەر صدام حسین دەکەین ..

دلکەش معتصم
قوتابی خانەی پێگەیاندنی مامۆستایان سلێمانی

● لەیادی بیرەوەری جەژنەکانی ئازارو نەورۆزی نەمسال ، کە جیاوازیەکی گەورەیی هەیە لەگەل ساڵانی‌ترەا ، ئەوەش ئەوەیە نەمسال لەگەل جەژنی سەرکەوتندا یادبان دەکەینەوە ، بەو بۆنە پیرۆزانەوە گەرمترین پیرۆزبایی پێشکەش، سەربازو جەنگاوەر کوردەکانمان دەکەین ، کە وەك پۆڵا لەبەرەکانی جەنگدا وەستاون بەرامبەر دوژمنی بەزیو ، بەڵێنی‌وەفاداری بۆ سەرەك صدام حسین نوێ دەکەینەوە ، ئێمەش سەرکەوتنە مەزنەکانی سوپای ئازاو پاڵەوانمانو سەرەکی

فادیەی صدامی پیرۆز ، کەبە خوێن سنوری وولاتمان دەپارێزن ، بەبۆنەی جەژنەکانی ئازارو نەورۆزەوە پیرۆزبایی پێشکەش بەهەموو جەنگاوەران دەکەین .لەسەرو هەموویانەوە سەرەکی فەرماندە صدام حسین وخوابپارێزێ.

بەناز احمد
قوتابی خانەی پێگەیاندنی مامۆستایانی سلێمانی

هاوکاری ل ئامادەیا پیشەسازی یا دهۆکێ

چەندی قەشەنگ و ڕندە نەف بانە عەردە ژ ناوچا سێمیلی قەدکێشت و دگەلی و نهالێت دهۆکا ڕەنگین غەوارەدبێت . ناقاهی و ناقادانی جلکن بیکینیا پارێزگەهنیە . شابەڕێت وێ کارگە هو بروژ گەهن بن کو دگرنژن بۆ باڵە و ڕێنجبەر و جۆنیار و شاگر دێت کورد هەمی تێکەلدبن ...

نەفەیە دریشمن بەرێ پارێزگەهێ ل دەمێ مرۆف ل هەر دوو ڕەخێت ڕێکێن دجێت ناقاهێت وی و دەلال ژ کر یارێت شورشا پیرۆز دبینێت . و ل دەرازبنکا وێ گۆندێ مالطاین ـ ڕێچکەکا قیترکری بەڵێ بن سەر و بەر دێ تە کێشێت و دگەل تە هێت تا دەرێ نامادەیا پێشەسازیا دهۆکێ ناقاهی‌بەکێ نەنتیکە . دگەل نەلندکا سپێدێ قوتابی قەستاوێ دکەن یا دیری ناقاهیە هەج وەکو ئەو بەنتێ ل مەبدانێ ز بلی ناقاهێن نامادەبن ناقاهێن نامادەیا بارگانیا دهۆکێ خو ب تەبیشتێ قە بلند دکەت یاکو نەف ساڵە ب دوماهی هاتی . هەمی تشتەك ل قوتابخانێ بن جوانە شابەڕێ دەرگەهێن و ڕێڤەبەرین و هۆزانێ کاری کو د ناڤز ژ مەکینە و ئامیرەتا و کێبیجانا مەزن و سەر بورحانێت مەزن . مەنەف دەڵەبە ب دەست خۆقە ئێخست دەمێ قوتابی دڕێڤەبە دەست ساحالیا سەبداین ڕێڤەبەر نەبدازیار جبرائیل حسن علی . مە هندەك وەختی وی بن‌گران ستاند . چنکو وەسا بن دیار بو کو گەلەك مژویل و خەم خۆرە و هوشیارە سەر متاین نامادەین . نەفا هەبە مەدیت ژ پاکی و لەمبیزا قوتابخانی و لێك فەکرنا کاری و مامۆستایێت مژیل . دیسا ژ بەلافوکا و درست کرنا نموێت جوان و پێشاندانا ب ڕاست نەم کۆفاندارێت منیاوێ بوین .

مە نەف پرسیارا ژ سەبداین ڕێڤەبەر کرن کو تێکەلی ب سەر و بەرێت نامادەبن نە هەبێت . ب ڕاستی گەلەك بن ب هاریکاری بو دگەل مە ..

پ ـ مامۆستا کەنگی نامادەیا پێشەسازی ل دهۆکێ هاتە دامەزراندن ؟

و ـ سالا ١٩٧٢ ـ ١٩٧١ ێ هاتە دامەزراندن .

پ ـ چەندن ژمارا قوتابیێت دەرچوین هەتا نەف سال ؟

و ـ ٧٦٤ قوتابینە .

پ ـ تایبەت کاری بنەرەکن سەرەکینە ل قوتابخانا هەوە وەچەند (تا) هەنە ؟

و ـ مە چوار (تا) لوێرێ بن دەبن . ئەلیکتریك ـ میکانیك نۆرمێتلا ـ مەعادن .

هیڤیدارین کو مە کادر هەبێت و شیان کو هندە تا و پشکێت دی ژی قەبن . وەکو دارتراشیێ و ئەلیکترونیکی .

پ ـ چ پلان (نەخش) وە نایە بۆ وەرگرتنا شاگردا لڤان پشکا ؟

و ـ وەرگرن لسەر مەرەقی‌یە جارانێکی و ل دەمێ زێدە بۆنێ لدیف پلا بلند وە ل دگرین .

پ ـ مە توخمن (من) نانکو گچا مە نەدیت ل فێ قوتابخانێ تو بێژی نەگەر چیە ڕێڤەبەرا تو بێژی ؟

و ـ ب ڕاستی کێ ناهێتە فێ قوتابخانێ و بازرگانیێ خوشتر دڤێت و مە دەستەکا پێك هینای کو نانکێ ڕاگەهاندنەکێ بکەن دا بهێتن و نەم دێ وەربگرین . نەز دبێژم قوتابیا مە پێچەك یادیرە ژ مەلەندێ پارێزگەهێن دیسا ڕێکا گۆهاستنێ . یابن سەر و بەرە .

پ ـ تو بێژی چەوا خەلك بن دهۆکێ دێ مفایەکی ژ نامادەیا وە بینیت ؟

و ـ چندبیت نەفاهە ب ڕێکخستنا « تدریب » خەلکی ب خو ل دەورێت پێداهاتی

بروانە ل ١١

■ لەفی دهۆك ـ محمد نوسمانا ■

Institut Kurde de Paris

هاپێریێ

● نافع ناکرەیی ●

بۆ د دوشی بێرێن ... بۆ د دوشی .. ؟
گوهانێن میهن ێن د چرمسین .. بۆ د دوشی .. ؟
دوشین ئەگەر شیری ئەدەت
بێریفانی دێ راوەستە ... بۆ د دوشی .. ؟
کەر میهاما مە باش ئەچەریت
چەوا شیری بدەت بخوشی
ئیشکێن رۆژێ ئێکهەل ئەبن
دگەل خوتانف ئەژین بخوشی
گەر دلێ خو ئەکەینە پرد
ل کارێ خوەدا ئەبین ئەشی
دیاریبا رۆژو هەیفا
ل ئیانا مە ئەهێت گەشی
چەوا بێری هەر خەریکی
میهن دکوژی و ... هەر د دوشی

★ ★ ★

بێریفانێ ... دێ وشیارە بە
لێبگەرێ دا ب چەریت
دگەل ناوازێن فان بلبلا
خوینا رەها دا بۆ بکەلیت
دگەل ئاختنکێن کوفاندارا
پێکەنینا خودان یارا
دگەل فرمێسکێن دل بکولا
ئێکهەل بکەین ..

هویر .. هویر بکەین
یکەینە ئالف بۆ میهاخو
د ئاف هەنافا بێتو بچیت
دگەل گولێێن ئیانا مە
ژیانا خوش بو مە بچنیت
خوشیا رۆژێ
توفێ هەیفێ .. بۆ مە بچنیت
دا شیر بۆ گوهانێن میهن
وەکی کانیا بو مە بژیت
پاشی هنگی ...
بێریفانێ .. هەر بدوشە
دگەل ناوازا ...
هوزانو لافۆا
جارەکادی هەر بدوشە
شیر دێ هێتن راناوەستیت
چوجا گوهان ئاچرمسن
ل وی دەمی دێ گازی کەم
ها بێرێن نەراوەستە
رابە ... هەرە ..
دێ بێژمە تە ..

بۆ نادوشی .. ؟ بۆ نادوشی .. ؟

■ شیعری فۆلکلۆری ..

دوسان نیەزانین لە ناو دل جونم
گوش بیەن وە دەنگ نالەی دەروونم
خومزگە لە دایک نەوالام پەیدا
لە دنیا گەردم(٢) جور مرخ(٣) شەیدا
خوسەی روزگار گەردی لە شوونم
ویران کردبە هورو(٤) دەروونم
هەیداد هەی بیداد هوشم بردیە
گونجی ناوپراس دلم گردیە
خودا لە دەس ئی(٥) نامەرد زایە
لە گونج دلم چادر هەلدایە
پیر بوومە وە دەس ئی جور نامەردی
خوسەی لامەسەب(٦) لە پەیم(٧) گەردی
هەر جور بازان هەر هالە پەیم
من جور شکار ئەسیر خوەیم
خودا هەی هاوار هەی پرو لە هالم
خوسەی لامەسەو بیووە زەوالم(٨)
هەر جور نزاریل ها پەی مردنم
هایەی بیچارەو بەدبەخت کردنم
خودا هەی هاوار لە کەلەی مەسی
هوج وەخت گیان نبەوەم لە ژێر دەسی
خودا چەبکەم چەنیەد وە هالم
مەجبور بووم لە دەس خوسە بنالم

فوسەی رۆژ

ئامادەکردنی : صلاح ئەنومر ئەلوەنی

وتم :-

خوسە تو دوژمن وێران سازمی
وەهەر جای بجم تو هەم پازمی
هەی داد هەی بیداد هەی خودا هاوار
لە شوونم گەردی پەر شار وەشار
خوداوەن تەقازم(٩) بکە لە گیانا
ئاگر بیەدن لە خانو مانا
تو خاوەن دەرگای دل پاکمی
هاکمی سەبرم ترام هاکمی
هەمیشە نشین دل پاکمی
وە هەر جای بجم هاو خوە راکمی
خوسە تو موس(١٠) ئاخر شەپانی
شەوان خەو لەبان چەوم پەپانی
خوسە تو موس بیچارەگانی
هەم پار کەرەم زای زەینەل خانی(١١)
خوسە تو زەهری پەی شادمانی
موس خومی لە زەینەل خانی
من برا سەبرم هەرتو برامی
وەهەر جای بجم هەر ئاشنامی
خوسە هەمیشە من ئەوکەردم
ئەسیر فەرو شکو فامدم
تو هاکمی تو ئالتامی
تو فەرمانەی گشت گیانمی
رام دیار نیە لە کەلەی مەد
رەهەنی نیەرەم لە زێر دەد

بروانە ل ١١

لەگەڵ شەوی یەکەم دا

● عبدالمجید لطفی ●

با کەسیش لەسەر ئەو رۆژیمەی کە سروشت پەیرەوی دەکات گلەیی نەکات ، چونکە ئەمە فەلسەفە زیرمەندییەکەیەتی بۆ هەلوەشاندنەوەی بەنی ئەمەن کە هەر بەو شێوەیە بە رەنجو نازار بۆ مرۆڤی چنیوە .

دوای ئەوەی کۆمەڵ کۆمەڵ کتێبی سەرمێزەکەم هەڵگرتو بردمن لە خانە بلندەکانی کتێبخانەکەم دانان ئێگەیشتم نای چەند لە خوێندنەوەدا پاش کەوتووم ، لە رۆژێکدا دوازدە ساڵانی جاران گەیشتووەتە سێ سەعات ! ئەویش بە ئازاری بینایی و ماندووکردنی دڵ رۆژانی سەختی پیری ! ئای بۆ نووسەرێکی هەتاسەر بەکار هیچ

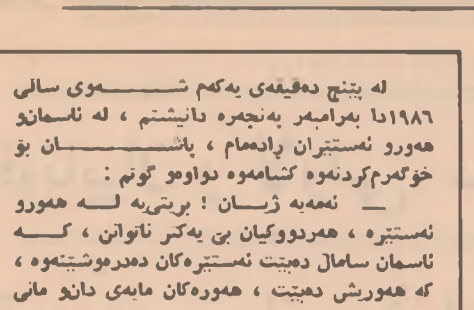

"نووسینی : محمد عبدالرحمن زەنگنە

ئەوەی مرۆڤ دەبێ هەردەم‌لە خزمەتی مرۆڤدا بێت ، ئەگەر وا نەبین کەی ئێمەمرۆڤین ، چاکە چاکەیەو ، خراپە ، جا هەر یەکە لە ئێمەدەتوانێ چاکە بکاو خراپەیش بکا ، بەڵام لە خراپە چی‌دەردەچێ .

هەر یەکە لە ئێمە دەتوانی لەناو کۆمەڵێکدا یا لە نێوان دانیشتێکا یا لە گەرەکێکدا هەڵسێ بە کارێک یا قسەیە بکا ، هەموواڵن بێزار زیز بکا ، بەڵام ئایا هیچ کەسێک لە ئێمە دەتوانێ بو ماوەی دوو ساڵ برادەرێکی ڕاست‌و ڕەوانو ڕاست گوو جێن باوەڕی پێ بڕۆزێنەوە . بێگومان ئەو جۆرە برادەرە کەمە .

جا لەبەر ئەمە ئەگەر هەر یەکە لە ئێمە برادەری گرت لەگەڵ یەکێکدا بێویستە برادەری ڕاستەقینە بێ‌و جێ باوەڕی بێ ، نەک برادەری نانی ، وانە برادەری سەر میز یا گیرفان تەکاندن یا بۆ بەرژەوەندی تایبەتی هەر یەکە لە ئێمە برادەری زۆری هەیە ، کە دەگەنە یەک یەکتری ماچ دەکەن‌و حاڵو هەوالی یەک دەپرسن کەچی کە لێ جودا دەبێتەوە باسی خرابی دەکا ، ئایا ئەمە کەی ڕەوای هەقە ، ئەی ئەو دەس لە مل یەکتری‌و یەکتری ماچ کردنە لە کوێ ما ؟ بێگومان ئەوەی باسی برادەرێکی بە خرابە لە لای ئێمە دەکا ، ئەوە هیچ گومانی تێدا نیەبە لە لای یەکێکترییش باسی ئێمە بە خرابی دەکا .

پێویستە لەسەر هەموومان ئەو ماوەیە بۆ ئەو جۆرە کەسە نەرەخسێنین‌و دەم‌بکوتی بکەین ، هەروا پێویستە ئێمە ئەو جۆرە کەسانە لێبان دوور بینەوە ، پێشینان وتوویانە ئەگەر بەڵای ئاسنگەردا تێپەری ئەگەر پرینگی ئاگر ئەسووتێنێ سەرت دەبەشێنێ .

جا بۆ ئەوانە چەمن شێتێکتان بۆ باس دەکەم ، ئەوەش زۆربەی برادەرەکانم بۆیان گێڕاوەتەوە .

یەکێک لەو برادەرانەی دەڵێ ، هاوسێکەی ئێمەئاگو تەلەفزیۆن هەبێ ئەوا ئەوی پەری دەنگی دەداتێ ، ئەگەر ماوەی تەلەفزیۆن تەواو بو ، ئەوا رادیۆ ، جەن جارێش پیم بوونەوە برا گیان ئەمە ڕاست نیەبە ، بەڵێنم دەدائی بەڵام بە داخەوە هەر قسەیە برادەرێکی تر دەڵێن هاوسیبەکەمان دە دووازدە مەڕی لە سەر بان بەستۆتەوە ، لەبەر بارەبارپان‌و بۆنیان لە هاوبندا خەومان لێ ناکەوێ .

یەکێکی کە دەڵێ هەر جارەی یەکێک لەو‌فۆنمان بۆ دەکاو کە لەو‌فۆنەکە هەڵدەگرین دای‌دەخا ، تو‌خوا ئەمە کارێکی ڕەوایە . نیتر بەم جۆرە هەر برادەرێک گیروگرفتێ دەگێڕێتەوە .

بێگومان هەموویان قسەکانیان ڕاستەو دروستە وا بزانم کەس لە ئێمە نەم جۆرە ڕفتارەیان بە دڵ نیبە ، بێویستە هەر یەکە لە ئێمە هەست بەم شتە بکاو نەبێتە مایەی ناخۆشی‌و دووبەرەکی ڕۆژی وا بکەین وەکو وتراوە ئەگەر گول نیت درکیش

Institut Kurde de Paris

جەگەر خوێن

مێهفانی چیایێ سپی

نێکەتیا تورەڤان ونفیسەڤانێت کورد تایبەت دهولەکورانگەهەک مەزن وبەرفرەه درستکرڤ سەبداین نەمر جەگەر خوینی‌لرۆژێن ٥و٦-٢-١٩٨٦ لایژێرێ دهۆکا داسنیا لدەم‌هزمێر دەمی سپێدێ نەهک کورانگەهە دەست پێکر ...

هەمی بشکدار دهۆلا بزافا فێرکەهن دەقبقەکێ راوەستان قەدرگرتن بۆ شەهیدێن عیرافێ .. دویفرا سەبدا کەرمێ زەند سەگدان عبدالحکیم گوتارا خو بخوبنیت ئەوا خوینی بشتی هینگێ سەبدا بزافا فێرکەهن دەقبقەکێ راوەستان قەدرگرتن بۆ شەهیدێن عیرافێ .. دویفرا سەبدا بنافێ بهاپن زانین و خوەندنێ پارێزگەرێ دهۆکێ ناخەت‌و و هۆزانێن جەگەر خوینیدا. کەیفخوشیا خۆ دبارکر بۆزفان بشتی گەنگەشەک سفک پەیدا بزافا و کارێت ڕەوشە بۆی جارە کادی خەلسک نبیری بشتی هینگێ جێهگرێ فەرەفین دا فێجا بشەڤێ ئەمینداری تایبێ دهۆکێ بۆ مێهفانێت هاتین زبەغدا و پارنا بەعسا عەربیا هەفپشک سلێمانیێ و هەڤلێرێ بکەنن گوتارەک کوت تێدا سوپاسیا وەدل خوشبن بوحجەتێت خۆ دبارکر بۆزفان کوڕا وهندە پێدڤیێ نورێ کوردی هێژا ڕەخنە لتورەفان و نفیسەفانێت دهولەک کر .. پاشی (محمود زامدار)ی. و لرۆژا سەبدا محمد البدری گوتارا پاشتر هەر لوێ جهی د لوێ دەمی سەبدا محمد البدری گوتارا ئێکەتیا و تورەفانێت کورد سەبدا تێلی نەمین بێشکێنکر خانەد و دل خوشیا خو دبارکر دا ئەوزی باخمیت لدور بۆ ئەهەرمانێ هۆزانا کوردی زمانی د هۆزانێن جەگەر جەگەر خوینێ نەمر ولدویما خوینیدا و لدبفرا سەبدایێ هەیکێ سەبدا احمد عبدالله مەزن و قەدر گران سەبری کوتارا تایبێ دهۆکێ یێ بۆزانی بەرێ سبی فە هات تورەفان و نفیسەفانا خانەد و ناخفت لدور بیرەڤانییت وەدیفرا بێتهنەڤەدانەک کەتە خو دگەل جەگەر خوینی .. ناف کورانگەهێدا دا کاک وجەند درێژدکر هندخوەش عبدالخالق سرسام سەبدا بۆ .. و دەمێ دەرگەهێ مصطفی نەریمانی بێشکێتش بسارا نەبووی سەبدا بکەت و بدەتە نیاسین وسەبدا محمود دێرشەوی ئاخفت و نەریمانی ئاخفت لدور هندەک هۆزانێن جەگەر هەڤالینی و هوگربا ئەسیری خوینی خاندن و گەلەک ونەمر جەگەر خوینی و کاچە برادەرا بسبار کرن وبەرسف سوا هۆزان ژێکرا دشاندن‌و هاتنە دان و نیڤرو نڤانیا مە هندەک بیرەڤانییت کورت کەتە سێمێلێ نزا بۆچی دگەل سەبداین جەگەر خوین ولوێرێرا مە فەستا زاخۆ گر خوبا کرن بشتی هینگێ داهمەی تورەفان ونفیسەفانێت کورد بجنە بەهیا کاک حجی جمفر حارس ستڕانبێژێ گەنج‌و هێژا ئەباز ئاخفت لدور هۆزانا سەبداین یوسف .. هەلبەت هەر جەگەر خوین ئەرهانیا جوان چەند د. نافع ناگەی حازر دەولەت بشتی هینگێ بسیار بیو لێ مە کێم دیت ودڤیت هاتنە کرن ژ لایێ گەنجا فەو زبیرنەکەم سوپاسێ بۆ بشکدار و کوهدار فەرەفین‌دا براەرێ هونەرمەند فەمی ئێڤاری لدەم هزمێر چار بالأی بێشکێتش بکەم ژبو وان جارەکادی حازربین وسەبدا تبلیت رەسمێ سەبدا کەریم کەریم زەند سەبدا جەگەر فندی بێش کێشکەت و خوین هەبێ فە هات سەبدا کەریم فندی ئاخفت جەگەر خوینی هۆ رەند و لدور کەلەپوری دناف جوان هینای .

هۆزانێن جەگەر

سڤان عبدالحکیم

(١)

لە سەفەرێکی سەختو دوورداکە هەندێ
جار سرووشتیش بەرەنگارت دەبێتەوە ..
لە رێبەکی وشکەڵان ئاو ... ج سیرێکە
مرۆڤ دەڕواو ناگەڕێتەوە ؟ ...
تروسکایی لە دڵدایە .. تروسکایی ..
کە ئاوێزە سەرابیەکانیش لە بەر چاو
دەبێتە هەلوا ...
تروسکایی ...
برسی بوو دەیخوا
تینوو بوو دەیخواتەوە ..
کانێ کفتیش‌دەبێ، ببر لەوە دەکاتەوە جێ،
بۆیە دەڕواو ناگەڕێتەوە ..
(ئادەمزاد کەی دەمرێ .. ؟
کە چرای دڵی خفە دەبێ‌و تروسکایی تیا نامێنێ..
ئەوەتا‌یە هەمیشە عاشقەکان دێ بە تاریکی
دەدەن ..) .

(٢)

ئەی تروسکایی دڵە بچکۆلانەکەی کە لە

ڕوانین

٧

ئەزاد

هەرمێکی داگیرساو دەچێ .. ! بەهۆی ئێوە لە
چەند ڕووباری سەرشێتی داوەو ئەیکەیوەتە
گۆڕێنیگان ...
دەبگوت هەندێ جار کەوا دەڕانم لێم ون بووە ،
وەک شێتەو هار بە چۆڵو چیابان دەکەوم ..
ناگرم ئێبەردەبێ ..

دەڕۆم .. دەڕۆم ..
دەڕۆم تا دەیدۆزمەوە ..
دەیدۆزمەوە بووکێکی ناکامە ..
دەست دەکەم بە گریان ..
دەیگووت : گریانو قسەم ئێکەڵاوی یەکتر دەبوون.
وای دەگووت ..
(ئێ هەمیشە لەبەر چاوی منی ..
وا ئەبێ چۆن دەتوانم ، شێتبم ، هاربم
بێ بەروا
ڕێگای دۆڵو تەڵانو بەندەنان بگرم
بە دوای تۆ ..
بە دوای تۆ ئەی تەمەنی بااڵم ...) .
راستی دەکرد ..
ئێ باکی بوو .. تروسکایی ئێ دیار بوو ..
ئای تروسکایی ..

شەڕی حەق

● عثمان حجی عمر مام یحیی ●

شەڕی لەگەڵ لەخۆت گەورەتر مەکە
چونکە هەستوت وەفاو نەمەکە
لە خۆش بچوکتر خۆت بیارێزە
خۆت بتنێ ڕبزی دەڵێن بێ ڕێزە
ئەوانە نەکەی شەڕی وەڵامی
پێشەو کرداری بۆ بیاوی ناشی
شەڕی لەگەڵ لانەو شەرەفو خاکە
دەست هەڵێنانی مەردو چالاکە
خومەینی سنەو سەردەشتو بانە
موکری کرماشان هەر کوردستانە
لەگەڵ ئەم خاکی بۆمبا بارانە
کورد لە ناو ناچێ بەم بۆردومانە

گۆشەی فۆلکلۆر

● نەسمەد عەزۆ ●

بەشی یەکەم

دەمێکە وتومانە کە چەند خوشەلێو بۆ ڕۆشنبیری نەتەوەکەمان دەستێو بازووی خۆیان هەڵمالیوە بۆ تۆمارکردنو بڵاوکردنەوەی بابەتە جۆراوجۆرەکانی نەدەبی فۆلکلۆر ، هەرودەها لە وەختی دونیا دونیایە هەر کۆتراوە تجی فلان ودیان خێزانی فلان نۆبەرەتەی تۆرە یا تجە ! بەڵام نەمجارەیان بە پێچەوانەوە دەڵێم نۆبەرەی خوشکە ناوازی نەحمەد حەمەمین دەزەیی کێتێبێکە ! بە ناوی (فۆلکلۆری کوردی لە ناوچەی دزەیانداً) .

خوشکە ناوار کێتێبەکەی پێشکەش بە هەموو ئافرەتانی کوردستانو هەموو خوێنەرێکی نیشتمان پەروەر کردووە . دایکی سروە لە پێشەکی کێتێبەکەیدا دەڵێ : زانستی فۆلکلۆر زانستێکی فراوانو دەریایێکی لەبن نەهاتووە ، هەر نەتەوەیەو هەر مەڵبەندو ناوچەیە جۆرە فۆلکلۆرێکی هەیە ، نەتەوەی کوردیش خاوەنی گەنجینەی فۆلکلۆری خۆیەتی ، ئەو کەسەی بیەوێ بکەوێتە سەر لووسینەوەی بابەتەکانی ئەرکێکی گرانی دەکەوێتە سەرشانو پێی هەڵناسێ ، بۆیە منیش لە هەموو ناوچەیێکی کوردستان تەبا ناوچەی دزەییەتی دەشتی هەولێرم هەڵبژاردووە تاکو بیکەم بە مەیدانی ئەرکەکەم ، چونکە خۆم دزەییم و لە ناوچەی دزەییەتی ژیاوم و ئاگاداری بابەتەکانی فۆلکلۆری ئەو ناوچەیەم و لە هەر جۆرە بابەتێکی چەند نموونەم هێناوەتەوە ... تاد .

ئەوەی شایانی باسە خوشکە ناوار دزەیی لە ساڵی ۱۹٤٦ دا لە گوندی دووگردکان لە دایکبووەو زمانی منداڵو خوێندنی سەرەتایی لە قوتابخانەی دووگردکان تەواو کردووە ، هەر لە منداڵیەوە حەزی لە شیعر دانانو چیرۆک نووسین کردووە ، یەکەم شیعری لە ساڵی ۱۹۵۹ دا بووسیوە بە ناونیشانی سوێندم بە نیشتمانو کچە لادێی ، لە هەڵبەستی کچە لادێیدا دەڵێ :

گەر بکەی سەیری کچە لادێی
بە بەرگی کوردی زەردو پەمەیی
چنڕە جوانە پەنجەی خەناوی
بێ ئاراستە دووەمێو چاوی
لە خەو هەستانی بەیانیانی
زەوی بازنێو مەنگە هەژانی

بەڵام وا دیارە ئێستاکە ئەم خوشکە بەرێزمان خوولیای فۆلکلۆری زمانی کوردی ناوچەکەی لە مێشکی داوە بە ئارەزووی بەستنی نەدەبی نووێو کۆنی نەتەوەکەمان ، کێتێبەکەی خوشکە ناوار بریتیە لەم بەشانە :

۱ ــ عادات‌و نەریتی کۆمەڵایەتی
۲ ــ جڵ‌و بەرگ
۳ ــ خۆراک
٤ ــ یاری منداڵان
٥ ــ داب‌و نەریتی ئاپووری کۆن
٦ ــ گۆرانی فۆلکلۆری
۷ ــ مەتەڵ .

لە بەشی یەکەمدا باسی ژن بە ژن‌و بوک گواستنەوە منداڵ بوون‌و شەواوەو دایک‌و کۆرپەی ساواو دەردو دەرمان دەکات ، لە بەشی دووەمدا باسی جڵ‌وبەرگی پیاوو ئافرەتان‌و خشڵ دەکا . بەڵام بەشی خۆراک ، نێوی هەندێک خواردەمەنی وەک : بەربەستێری‌و جەرگ‌و دوونگ‌و هەرمێنک‌و دۆغەواو کاردی بە ترش‌و داندۆک‌و چەندانی‌تر دەبا .

لە باسی یاری‌یەکاندا نێوی یاری دوونکە مەڕانێو حێلانێو هەڵکەو سابوونە ڕەقەو هەدگەگەو چەندانی‌تر دەبا . هەروەها لە بەشی پێنجەمدا باسی دێوەڕەو دەرزی‌و بنێشت یە بەڕۆو وەرنە هەناران دەکا . بەڵام لەبەشی گۆرانیدا زۆر نموونەی هێناوەتەوە ، وەک ، بووکانە بووکانە ، کەسم نما ، دیوانێو دیوەخانێ ، ئایشۆکێو چەندانی‌تر .

نموونەیەک لە حەبرانەکان :

نەخۆشەکی گەلە گرانم کەتیمە نوینن .
دەنگۆ جوابەکی بنێرن بە شەوباین شەوێ بە باین
شەمامری ، بە پلکە پێناوێ .
دەبا بەژنی باریک دەمەکم بێتە سەرینن .
برانبە بەژنی باریک دێتەوە لەسەر بییری شیرناوێ .

نموونەی گۆرانی مەرگ‌و شیوەن :

دیوەخان لە سەحرایێ
هەراش پەلکی بیزایێ
ڕۆژە دەیگۆتە دایێ
دەنگی بابم لێ نایێ
چۆلە لایێ دیوانێ

لە زۆر چێگای‌تردا دەڵێ : دەنگی خوشکم یان برام نایێ ، بەڵام وەک بزانم مردنی باوکی خاتوو ناواز بۆتە کەسەرێکی دڵتەزێن بۆیە دڵی خۆی بە دەنگی بابم لێ نایێ دامرکاندوە .

سەرەڕای ئەمانەیش چەندان گۆرانی دروێنەو ساوار کۆتانی لە بەشی گۆرانیدا بڵاوکردۆتەوە . لە دوا لاپەڕەکانی ئەم کێتێبەدا (۲۳) مەتەڵی بە وەڵامەوە نووسیوەتەوە ، ئەوەی شایانی باسە هەندێک لە لاپەڕەکانی ئەم کێتێبە بە وێنەی فۆتۆگرافو دەستکرد ڕازاوەتەوە ، بە ڕاستی ماندووبوونی ئەم خوشکە دڵخۆشکەرەیە ، خۆزگەی ئەوە دەخوازین کە خوشکانی‌تریش لەم مەیدانەدا کەم تەرخەمی نەکەنو بە خامەو بەنجەی ناسکیان کەێنێکی کێتێبخانەی کوردی پڕ بکەنەوە .

بیرۆڕامان دەربارەی ئەم کێتێبە بە نرخەی دایکی مرۆڤ .

۱ ــ هەرچەندە خوشکە ناواز نێوی سەرچاوەکانی ئەم بەرهەمەی لە پەراوێزەکاندا باس کردووە ، بەڵام دەبوایە یەک لە دوای یەک نێوو تەمەنو ڕۆژو خوێنی لە دایکبوون‌و دانیشتنی پیاوو ئافرەتەکانی لە پووخانی بووسیبا چونکە ئەم شێوەیە خزمەتی لێکۆڵەرەری زانستی دوا ڕۆژمان دەکا .

بروانە ل ۱۱

سەربازێکم

● میهرەبان حسن نادر ●

فیدای خاڵو نیشتمانم
بە دل بە گیان ئاگادارم
مشتێك لە زەوی‌و زارم
نادەمە دەست دوژمنانم

× × ×

سەربازێکی ئینسانم گەرم
شێری بێشەی نیو سینەکەرم
دزی سینەی بەرامبەرم
تا شەهید نەکرێم لە سەنگەرم

× × ×

باوکی شێنەی کۆل نەدەرم
بۆ نیشتمان ڕزگارکەرم
جێ ناهێلم سەنگەری خۆم
سەنگەری خۆڵی بیر لە هۆم

× × ×

بێست ئاکەمە دوژمنانم
نەبەی کاوەی دل بە هێزم
ڕوو لە هێرش بەرەو پێشم
ئاسۆی دڵەی بە جۆشم

× × ×

سڵاو بۆ دایکی بەڕێزم
بۆ دایکانی دل بەسۆزم
لە پێناوی ئاوو خاکم
ڕزگار ئەکەم گیانی پاکم

× × ×

سەرشۆڕ ناکەم بۆ دوژمنم
بۆ ڕەگەزی خوێنە خۆرم
کوتریکی ئاشتی خوازم
خاکەکەم جێی لانەوازم

× × ×

بە وبستی خۆم بەستە ئەڵێم
بۆ خاکە پر لە نازەکەم
لەو کاتەدا کە سەرکەوتم
ماچی لوولەی تفەنگ ئەکەم

× × ×

تفەنگی هەڵوی بەدەستم
ئەتیمە سنگی پر دوێنم
بە دڵێکی پر مەبەستم
بەرامبەر دوژمن هەڵ ئەستم

●

پاشاو کیسی زیرا

دبێژن دەمەکی دەورانەکن لەدەمرا زاخو پاشایەك هەبوو ئەمی پاشای خەڵکن دەمەکی کەڵەك نازدار کربوو . ئەگەر ئێمانیەك گەشتبایە ڕێگەکن یان هەر نشتەگن دی لەدەمەکی چ ئەسڵێن خوە بێفە ماندوو نەکر . چونە هەڵەن ئێمانیەك گەشتبایە چونە لا دەمن یان ڕێگەکن یان پرەلا نەفێی ، پاشا لا پارە (دراڤی) دتە هندە کەنجا ئو د بێژن هەڕن نەمی ئاری بکەن . جارەن وەزیری ئوت ــ پاشایێن خوبێت. ئە خەڵکن دەمەکی ژ بەر دەست دزەیخست . پاشای ئوتن بوجی ؟. وەزیری ئوتن ئەمە چەند ئێمانیەك گەشتنە برا یان ڕێکا .... کەسەك نابێژیت لا نەر چێکەم ، چونکە پاشای هەمی لشت یێن د ئێحسێن د ستوێ خوە دا . پاشا ما و ئوتە وەزیری : ڕابە ئاری خوە بکە ئو ئەم دێ چێن . کەڵ هەر دوو بەتنە ڕێکن ئو چەند (ئەن‌ئەنە) لەتنە دوبف . ئاڵو گەشتنیە ڕێکەدا ئەمك ، ئەوان پەرەن مەزن ئێنا ئرە دڕێخید ، و ئیە ئن زیرا ئرە دین ڕا. ئوت هەر ئەسەن ئەمی بەری ژ ڕێ ڕاست ژ هەڕی وێە ئەف کیسن زیرا ــ پاشا و وەزیر و کەن ئەمە هەمی زەرینەکە مال ... چەند ڕوزەك بورین. شفان د بەڕێ پەری دنە ڕێکن ئو ئاجێت .. دەمن گەهشتبایە جهێ بەر لن بەز دا کەفتە پشت ئێك. شفان دا خەبەرەکی بێژت وی یێ بەر کریە د ڕێکیدا . هەر وەسا کاروانی دا بورن و بەر ژ ڕێ نە ڕا د ئر ... چەند ڕۆژ بورین پاشای زانی ئو هەر بەر یێ د جهێ .

پاشای بربار دا کربرا ئو گازی بکەن سوباهی سەبرانە لگەڵ . سەرێ سحاری خەڵکن زاخو رابون ئەڕی خوە یێ سەبرانا کرن ئو بەڕێ خوە دا جهێ سەبرانێ ... هەر وەسا پاشا و وەزیر و هندی ئێك شبای بجت بدوبێتەك کەتن ... بەبن خوەتی و کەنی و ترانا و یاریدا بێ ئاگەنی

ڕۆژانە چیرۆك

ڕەووف بێکەرد

۱ ــ پاك بوونەوە

لێزمە بارانەکەی نەمشەو چێژێکی بە تامی هەیە ، باران هاوڕێیەکی دێرینەمە . لەگەڵ خۆشەویستی خۆڵ‌و بەفرا بە ڕەگەکانی لەشی منداڵ بووەتە خواردن . هەندێك جار وا هەست ئەکەم لەشی من بیابانێکی لاوبەو بێجگە لە ئیشکی ئەرمی خۆر هیچی لە ناو دڵا نەماوە، ئەو ئەبێتە میوانێکی خۆشەویست‌و ناگرە هەراسانەکەم دانەمرکێنێت . جاری ترپش هەستی من کۆترێکی بال شکاوە ، چاو ئەگێڕێت‌و بە دوای تراویلکەبەکی خەمەکانیدا وێڵە ، لە هەر کونجێەك نارەزوەکانی لەگەڵیان گرت یالە شکاوەکەی بە ئەواوی ئەنەوێنێت‌و لەسەر زەویەکە لا ئەدات . وا ئەمشەو لەبەر ئەو لێزمە بارانەدا خۆم ڕووت کردۆتەوە . ڕووت وەك شەوە سپیەکانی وولاتەکەم ، یان ئەستێرە بێ کرتووەکانی ئاسمانە بێگەردەکەی . لێزمەکە دام ئەشۆڕێت ، داشۆردنی دەرخێتکی گەرد لێ نیشتوو . ئاشە بەردێکی خۆڵاوی . چەم‌و ڕیخەڵانێکی ئاو لێ ئەونوو .

دام ئەشۆڕێت‌و منیش لەبەر دەمیا هەموو ماسوولکەو دەمارەکانی لەشم بەکاڵا کردۆتەوە . ئەمەوێت ئەمە بارانی باك کردنەوەو شۆڕ دنەوەو بێت . لێزمە بارانەکە لا ئێت

۲ ــ مامۆستا

ئەوەی بەکەم دێرە شیعری فێرکردم ڕۆژێك بەلایدا ئێبەڕیم ، کە بینیم وەك بەکەرێك لە بەردەمیا وەستام . بێم ووت : لە بیرتە بەکەم دێرە شیعرت فێرکردم ؟ وونی :

ئەی نۆ لە بیرتە بەکەم فێرکاسی بووبە بە چاکی بۆم بڵێتەوە ؟.

هەر دوای سێ ڕۆژ مامۆستاکەم مرد . لە سێبەم شەویدا بە ئەنیا دانیشتم‌و بێکەکەم لە چاران خەست تر کرد . بوومە ئەو ڕووبارە کورت‌و تێژانەی بە بەڵە بەڕەو ڕووبیساری کەورەو دەریاکان مسل ئەنێن . ڕۆژ ڕۆیشتم . تا گەیشتمە مامۆستاکەی ئەسپناو سکاڵای مەرگ‌و مامۆستاکەمم لا کرد . پێی ووتم : هیچ خەم مەخۆ ، ئەو لە تۆ بەخشەودڕتڕە ، چونکە مردن یان خەوێکی دوورو درێژە کە ئەبێتە خۆشترین وەنەوز . یان گەشتێکە بە جیهانە ئەمرەکەدا ، لە کۆیدا گەیشتە مرۆڤە جوانەمێرو مەزنەکان لا ئەدات‌و بۆ هەمیشە ئەمێنێتەوە ، ئینر لەو مەرگە ناترسێت کە خەڵکانێك لە تاوبا ناوێ‌ڕن هیچ بڵێن .

۲ ــ گۆنر

کلوو‌بەفرەکان بەر بەنجەرەی ژوورەکەم ئەگەوتن‌و ئەبوون بە دڵۆپێك ئاو ، دڕەختو سەر دیوارو ئاو چیمەنەکەیش لە بەفرا چێگایان بە دیار ئەمابوو ، ئاسمان بوو بڕوە کڵاوێکی سپی‌و بەسەر ئەم ئەستێرە دەڕوون ڕەشەدا کراوو ، چاوی منیش لەگەڵ کلوو بەفرەکاندا هەڵمە سوورا ، جارێك ئەنیشتە سەر یەئو تاوێکیش ئاوارەیەکی تەرێك بوو . لەم دیو بەنجەرەکەوە بێشوازیم لێ ئەکردن ، وام هەست ئەکرد من ئەوان‌و ئەوان منن .

ئۆنرێکی وەك کلوو بەفرەکان سیی خۆی کێشا بە بەنجەرەکەدا ، بینۆکەکانی لێ گیر کرد ، ئەی وبەت شوورشەکە بشکێنێت‌و بێتە ئەم دیو . لەسەر خۆ بەنجەرەکەم بۆ کردەوە . بە بێڵاوە سپیەکانیەوە هانە ژوورێ‌و، وەك میوانێکی دوودڵ لەسەر کەناری

بروانە ل ۱۱

پەیمان

● کمال رەمەضان

ژ تە فەنابم ژتە فەنابم
ژ سوزانە لێفە نابم
بۆ وەڵانی بۆ وەڵانی
لەفرو چەوا نەز نەرابم
گەر بەتێنەکا زێن مابم
هەردێ رابم دێ هەر رابم

* * *

هاتین هاتین زۆرو گەلەك
بۆ وەڵانێ هێزاو چەلەنگ
زۆرو گەلەك ئێك‌دل هاتین
زینا زینا ئەم بێ د خواستین
چەکێ مەل سەر ملایە
چەبەر کاخا شێرایە
گازیا دایێ ل کوهایە
وەڵات بابو برایە

* * *

گول فیانا ئەم دێ ئینین
دا وەڵانی بێ ب خەملینین
ئەم د ێ مینین ئەم دێ مینین
سرودانە جان فە هینین
هەمی گافا مەیال بەرە
بۆ وەڵانی رابین فەرە

●

پێشانگـــــایەك
لە چـــــوارقورنە

هونەری نیگارکێشان ... یەکێکە لەهونەرە بەرزەکان ، چونکە مرۆڤ لەسۆنگەی نەمدیاردەیەوە لەهەموو سەردەمێکدا توانیوویەتی هەستونەستی خۆی دەربـــڕێ و بیکاتە هۆیەك بـــۆ بەرچەڤەکردنی ناخی خۆی ..

هونەری شـــێوەکاری ەتشکیلی،ەیش ، ئـــەگـــەر لەکۆنیشـــەوە لەگەل ژیانـــی کوردەواریمان‌دا هـــاوردەم نەبووبێ ، ئەوا لەم ســـەر-دەمەی ئێستاماندا توانیوو-یەتی جێگەی فراوانی خۆی بکاتەوە لەناو هونەرەکانـــی ترۆپا .

ئاشکرایشـــە کە هەندێك لەهونەرمەندەکانمان لـــەم بوارەدا هەنگاوی باشیان ناوە ..ئەمە جگە لەوەی کە لەم دوایی‌یەدا کۆمەڵێکی زۆر لـــە هونەرمەندەلاوەکان قـــۆڵی هەوڵو ئێکۆشانیان لێهەڵما-لیوە بۆ پێشخســـتنو گەشەکردنی ئەم هونەرەو بـــە چاکـــی نیایدا ئواونەتەوە ، ئاشـــکرایشـــە کە ئومێدی ئایندەیەکی پڕوناکیبان لێ-دەکرێ . بەتایبەتی کـــە ســـەبردەکەین جاڵاکی نـــەم هونەرە لە ســـنووری شارەـــ گەورەکان دەرچـــــووەو شارۆچکەکانی گرتۆتەوە ..

دوایش لەپەیمانگای هونەرە جوانەکانی سلێمانی دەرچووم و زیاتر چوومە جیهانی ئەم هونەرەوە . لە هەمـــوو فیســـتیڤاڵەکانی پەیمانگا بەشداریم کردووە . لەســـاڵی ۱۹۸۵ لە کۆبە بە ۲٤ تابلـــۆ پێشانگایەکی تایبەتیم بـــۆ یەکەمین‌جار کـــردەوە وە جێگـــەی رەزامەندی بینەران بـــوو .

من هونەر بە ئەویندارێکی بەڵگی خۆم دەزانم ، چونکە تاڵانە زەمانێکیو ڕاستی‌ی لێوە دەبیستم ...

● مامۆستا «حسام‌الدین» ەیش گووتی :

ـ لە دەرچوونی پەیمانگای هونەرە جوانەکانی بەغـــدام لەساڵی ۱۹۷۵ ـ ۱۹۷٦ ، لە منداڵی‌یەوە خولیای ئەم هونەرە لەسەرم دابوو . لە زۆرەی پێشانگاکانی قوتا-بخانە بەشداریم دەکرد ... لەســـاڵی ۱۹۷۰ خەڵاتی چاکترین تابلۆم وەرگرت لە پێشـــانگای قوتابخانەکانی کەرکوك . ئیژنیشم وایە ئەمساڵ پێشانگای تایبەتیم بکەمەوە ..

بەڕای من بایەخەکانـــی ئیستاتیکی لای هونەرمەند دەکەوێتـــەوە بۆ کارامەیی‌و لێزانی‌و بەهرەی ئەو کەسە . چونکە دەورووبەر لە ناخو دەروونی هونەرمەندا ڕەنگی داوەتەوەو ئێکەمل بە هۆش‌و هەڵجوونی خودی بـــووە !! دەنگی هونەرمەندیشـــی لەئەنجامی لەبیرنەوەی زۆی خواستەکانی کۆمەڵەکەیەوە دەبیستڕێ و پەخش دەبێ ..

نیازی حمە عزیز

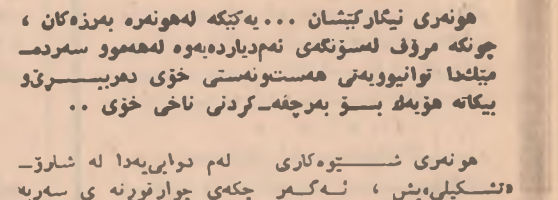

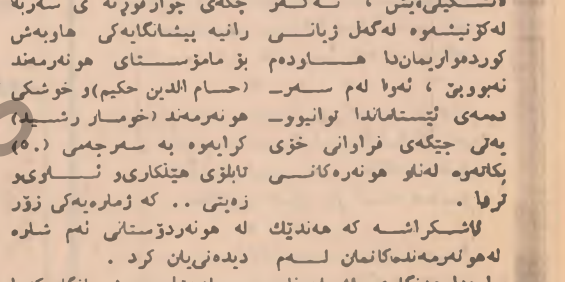

لەژێر سایەی ئاسۆسی ئامێزی زێی بچووکدا ، لە پاتایی ناوچە بەپیتەکەی پشـتەری دلگیردا ... بینا جوانو قەشـــەنگەکەی ـ مەڵبەندی لاوانی قەڵادزێ ـ خۆیمان نیشان دەدا ، کە لـــە بەرێزی دڵی زیندووی ئەم شـــارەدا ، تۆزی هونەری جاڵاکیەکانی « شانۆ و مۆســـیقاو وەرزش »ای چاندووەو دیدەی مەستو خوماری جەماوەریان بە گڵێتوکی ئەم هونەرانە داڕشتووە .

ئێمەش بۆ ئەوەی باشترو ڕوونتر بچینە نێـــو هەواری شیرینی ئەم مەڵبەندەوەو زووتر بگەینـــە بنجو بناوانی بەشە جۆربەجۆرەکانی ... هەر بـــۆ ئەو مەبەستەش ڕێگەی ـ مەڵبـــەند ـ مان گرتە بەر و بینیمان چەند جموجۆڵێکی بـــەرفـــراوانی هونەری لە چوارچێوەی ئەم بینا قەشـــــەنگەدا لەنگەری گرتووەو ســـەرهەڵدەداو بـــە هەر چوار ـ دەوریشیدا پەلی ڵێ بۆتەوە لەوانە (تیپی مۆسیقا ، تیپی گۆرانی ، چەنـــد تیپێکی وەرزشی ، دوو تیپی نواندنیش ...) .

بۆ زیاتر ئاشنابوون‌و ڕوونکردنەوەش لە بارەی ئەنجامدانی کـــارە هونەریەکان‌و جاڵاکیەکانی ئـــەم بەشـــانە بە دیداری بەرێز کاك (عەلی بابکر وەتمان) ، بەرێتوبەری مەڵبەندەکە شاد بووین : کە ســـەرەتا دەربارەی دامەزراندنی ئەم مەڵبـــەنـــدە کەوتە گفتوگۆیەکی ســـەربێی لە گەڵماندا گوتی :

● مەڵبەندی لاوانی قەڵادزێ لە بـــەرواری « ۱۹۸٤/٥/۳۰ »دا کراوەتەوە ، وە هەروەها لـــەم مەڵبەندەشدا کۆمەڵە جاڵاکیەکی هەمەجۆر ئەنجـــام دەدرێ ... لەوانە (یاریەکانی وەرزشی بە هەموو بەشـــــەکانیەوە ، وەك : (گۆنفۆ ، کاراتی ، بەرزکردنەوەی قورســـــایی ، تۆپی پێ ، باڵە ،

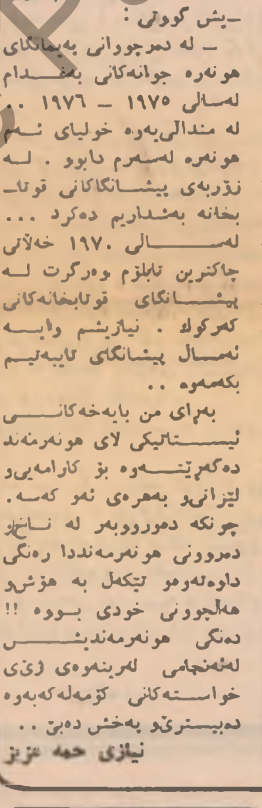

لە جاڵاکیەکانی لاوانی‌دانیە

کۆڕێکی ڕۆشنبیری لە ڕانیە

لـــەکـــاتژمێـــری (۳) ی دوای نیوەڕۆی ۱۲ـ۱ـ۱۹۸٦ لیژنەی ڕۆشنبیری مەڵبەندی لاوانی ڕانیە کۆڕێکـــی پەروەردەیی بۆ کاك (عمـــر مەرگەیی) بەناوی (سەرەتایەك لە پەروەردەی منداڵ) لـــە هۆڵی مەڵبەندی لاوانـــی ناوبراودا ڕێکخست .

لەســـەرەتادا کۆڕگێر شـــێرکۆ عبدالله) ووتارێکی کورتـــی خوێندەوەو تیایـــدا ئاماژەی ئەوەی کرد کە لەم دوایی‌یەدا لەشاری ڕانیە جموجۆلێکـــی ئەرێی‌و ڕۆشنبیری فراوان دەســـتی‌پێکردووەو هیوای ئایندەیەکی ســـەرکەوتوو دەکـــرێ لـــەم بوارەدا .. هەروەها دەستنیشـــانی ئەوەی کرد کـــە مەڵبەندی ناوبراو هەوڵێکی زۆر دەدات بۆ پشتگیری کردنی ئەوڵاوە خوێندکارەمانەی لەو ڕێبـــازەدا کاردەکەن .. لەکۆتایـــــی ووتارەکەیدا خاوەن کـــۆڕی سەبارەت بەشـــــێوازی پێشـــکەوتن‌و بەردەوامیەتی هونەرمەند لە هونـــەرا ، سروشتو جوانی دەورو بەر بە شێوەیەکی کشتی کارێکی ڕاستەوخۆی هەبوو لـــە تابلۆکان کە ســـەر بە دوو ڕێبازی هونەری بـــــوون تەجریدی‌و واقیعی .

ســـەرجەمی تابلۆکان (۳۸) تابلۆی قەشـــەنگ بوو کە لـــە ماوەی پێنج ڕۆژی پێشـــانگا-کەدا . جەماوەرێکـــــی ڕۆشنبیری زۆری لەسەر کۆ بوبونەوە ، کۆمەسەی ئـــەم کارانەش تەنیا مەرەکەبـــی چینی بوو .

(ئاشتی ، هیوا ، جەنگ) بەم ناوانەو لەسەر ئەم بابەتـــانە گرنگترین‌و ســـەر کەوتوترین تابلۆکانـــی هونەرمەندی پێشان دابوو .

هەر لە بارەی ئەم کارانەوە هونەرمەند وتی :

ڕەنگی ڕەش کە هیمایە بۆ کارەساتی ناڵبار ، ڕەنگێکە ساڵەهایە مرۆڤ کێشـــەی ناخۆشی لەگەڵدا بردۆتـــە ســـەرو هەزاران ترازیدیای دڵتەزێنی بەســـەر مرۆڤدا هێناوە ، بە پێچەوانەی ئـــەم ڕەنگە ڕەشەش ڕەنگی ســـپی جیهانی‌و ئەو ڕابەرە قوربانی-دەرانەی لەم بارەیـــــەوە دەوریان هەبـــووە ، هەروەها باس‌کردنی لایەنە فیزیکاری‌یە ـکان لەم بەرومەردەکردنەدا . جگـــە لـــەوەش کردنەوەی ئەوڵایەنەی کە مامۆستاکانی سەرەتایی چ ڕۆڵێکیان هەیە لـــە دەســـتەبەرنەکردنی دڕووستی‌ی ئەو بارودۆخە .

دوایەشـــی باسەکە بڕیتی بوو لە چارەسەرکردنی ئـــەو کێشەی ڕەنگی ڕەش و سپی لە

پێشانگای عەلی محەمەد دەرویش

لە ئیستفالی ساڵی (۱۹۸۲)دا خەڵاتی یەکەمی بۆ بەخشراوە ،وەلە ســـاڵی ڕابوردوبیش‌دا یەکەم پێشانگای هونـــەری تایبەتی کردۆتەوە .

کارەکانی ئـــەمجارەی هونەرمەند زۆر جیاوازبـــوو لە کارەکانی پێشانگای یەکەمی ،چ شـــێواز چ ناوەرۆك گۆڕانێکی تەواوی هەبوو لـــە پێشـــکەوتن‌و بەردەوامیەتی هونەرمەند لە هونـــەرا ، سروشتو جوانی دەورو بەر بە شێوەیەکی کشتی کارێکی ڕاستەوخۆی هەبوو لـــە تابلۆکان کە ســـەر بە دوو ڕێبازی هونەری بـــــوون تەجریدی‌و واقیعی .

ســـەرجەمی تابلۆکان (۳۸) تابلۆی قەشـــەنگ بوو کە لـــە ماوەی پێنج ڕۆژی پێشـــانگا-کەدا . جەماوەرێکـــــی ڕۆشنبیری زۆری لەسەر کۆ بوبونەوە ، کۆمەسەی ئـــەم کارانەش تەنیا مەرەکەبـــی چینی بوو .

هەر لە بارەی ئەم کارانەوە هونەرمەند وتی :

ڕەنگی ڕەش کە هیمایە بۆ کارەساتی ناڵبار ، ڕەنگێکە ساڵەهایە مرۆڤ کێشـــەی ناخۆشی لەگەڵدا بردۆتـــە ســـەرو هەزاران ترازیدیای دڵتەزێنی بەســـەر مرۆڤدا هێناوە ، بە پێچەوانەی ئـــەم ڕەنگە ڕەشەش ڕەنگی ســـپی ڕەمزی هیواو خۆشی‌و لـــە دایکبوون بەرهەنگاری هەموو ئەو ئاڵارانە بۆتەوەو وەرەبەکی ئەواوی خستۆتە بەر دڵو گیان‌و هەستی مرۆڤ .

لێرەدا من وەك هونەرمەنـــدێکی ســـەرجەمی ئەو هەمـــوو ئاڵارو خۆشیانەم بە بۆیەو فڵچە ڕوو بە ڕووی جەماوەر دەربڕیـــوە لـــە جۆرێتیەوە تابلۆدا .

عبدالستار شوانی

کێشەی ڕەنگی ڕەش‌و سپی لە

لە مەڵبەندی لاوانی قەڵادزێدا

بوارەشدا بـــە هەوڵێن بەم نزیکانـــە ـ ئامەنگێکی قەشـــەنگ ـ پێشـــــکەشی جەماوەری قەڵادزێ بکەین ... هەر بەم هۆیەشـــەوە لە ســـەردانێکی مامۆستا « عادل »دا بۆ مەڵبەندەکەمان ، کـــەم‌و کوڕی مەڵبەندەکەی لـــە پێداویســـتی هەموو بەشەکاندا ... بەتایبەتی مۆسیقا ... خوایـــە بەردەم‌و ئەویش زۆر لە کەم‌و کوڕیەکانی بە ئەنجام گەیاندون بۆ ئەوەنە ئەوەتا : لە ڕۆژی ۱۹۸۵/۱۲/۹دا هەموو جۆرە ئامێرێکی مۆسیقای بۆ ڕەوانە کردین لەگەڵ پرۆگرەمکردنی هۆڵو بارەگای بەشـــەکان ، وە ناردنی چەندین کالـــەو پێڵاوی یاری‌و فانیلەو تراکسوت ... بەڵام ئەوەی کە ئابن لـــەیـــاد بکرێ « تەلەڤزیۆن فەرمانبەری شارەزای ڕاهێنەری بەشە هونەریەکـــانـــە » ، ئەوەی کـــە ماین « کورســـی هۆڵەکەیە » ... ئەویش بەم زوانە بە هیواین پێیان شاد ببین ... جگە لەم بەشانەش لەمەودوا بـــە هیواین دەورەیەکی تایبەت بکەینەوە بۆ ڕاهێنانو فێربوونی یاری (شەتڕەنج) بەڵام بەداخەوە لـــە بواری هونەرو وێژەدا تا ئێستا هیچ کۆرێکی نەدەبی‌و ڕۆشنبیری تێدا پێشکەش نەکراوە ... هەروەها لەم بوارەشدا لەمەو دوا هـــەوڵ دەدەین چەنـــد کۆرێکی نەدەبی تێدا ساز بکرێو ، شاعیرە لاوەکانی تێدا بەســـەر بکرێتەوە ...

● لە بەشی شانۆی مەڵبەندەکەدا هونەرمەند قەسی حسن بابکر کە لە دوو شانۆی مەڵبەنـــدا دەوری بینیوە گوتی :

جێگای میهرو شانازیە کـــە ئاستی هونەری ئواندن لە قەڵادزێدا لە گەشـــەو بەرەســـەندنداببە ، ئەم دوو لێپانەش ـ قەڵادزێو پێشـــرەو ـ بە پێی توانا توانیویانە دڵی جەماوەر لە خۆیان ڕازی بکەن‌و زمارەیەکی زۆریش لە ئەکتەری لێهاتوو لـــە دەوری خۆیاندا کۆبکەنەوەو بە یاساو ڕێبازی نوێدا بیـــان بەن‌و لە تەختەی پیرۆزی ئەم مەڵبەندەدا یەکیـــان پێ بگرنەوە ... ، هیواداریشین کـــە لەمەو دوا بەرهەمی جـــوانتـــرو چاکتر بکەینە هـــەوێن‌و ، پێشکەشی جەماوەری ئەم شارەی بکەین ...

● ئێنجا لە ســـــووچێکەوە هونەرمەندێکی ژیکەلەی بچکۆلـــە بە ناوی ـ نوزاد عەلی ممند ـ هەلیدایەو گوتی :

ســـەرەڕای ئەوەی کـــە ئەندامی تیپی نواندنی پێشـــرەوم‌و گۆرانی بێژیشم لە تیپی مۆســـیقادا ، بەڵام (خۆزگە تیپێکی مۆسیقاو نواندنی منداڵان لە شارەکەماندا دابمەزرایە !!) هەرچەندە کـــە تیپی نواندنی قەڵادزێ هەوڵێکی زۆری داوە لەم پێناوەدا بەڵام نازانین کە ئەنجامەکەی چی لێ بەســـەر هـــاتو بە کوێ گەیشت !!! ئێمەش بە ناوی خۆمانەوە دەبێ

بروانە ل ۱۱

● حمە جاف ●

Institut Kurde de Paris

چەند زانیاریەکی نوێ لە بارەی نەورۆزو پیرەمێرد - ەوە

لە دیاردە ئەدەبیەکانی کوردستان

بەشی چوارەم

غەفور میرزا کریم

لەم کوردەواریەی ئێمەدا هەتا ئێستە کە باسی نەورۆز ، دەکرێت ئەوا پیرەمێردمان دیتەوە یاد . پیرەمێرد و نەورۆز و گردی یارە و ئاگری نەورۆز هاوکێشەیەکی وەهایان دروستکردوە یەکتری تەواو دەکەن .

— بەشی یەکەم —

ئەوەی کە پەیوەندی بە نەورۆز و پیرەمێردەوە هەیە هەموو ساڵ لە گۆڤار و ڕۆژنامە کوردیەکاندا دەخرێنە پێش چاوی خوێنەران چەند واتایەکی دووبارە بووەوە جوینەوەی یەکترە . ئەویش سروودی نەورۆزی پیرەمێردە - ئەم ڕۆژی ساڵی تازەیە نەورۆزە هاتەوە - و ئاگری نەورۆز لە گردی یارە . تەنانەت لە دیوانی - پیرەمێردی نەمر - دا کە - م. هاوار - ساڵی (۱۹۷۰) لە چاپی داوە بەشێکی تەرخان کردوە بۆ نەورۆز و پیرەمێرد ، بەڵام بەداخەوە لەوبش زانیاری نوێو نەبیستراو و بەڵکەی زاستیم لەم ڕووەوە نەدۆزیەوە . بۆ ئەم مەبەستەو بەیادی نەورۆزی ئەمساڵەوە وێستم ئەم لێکۆڵینەوەیە بڵاوبکەمەوە .

یەکەم : نەورۆز و پیرەمێرد لە پێش ساڵی (۱۹۰۰) دا و پێش چوونی پیرەمێرد بۆ تورکیا .

کاتێک توفیقی مەحمود ئاغای هەمزاغای مەسرەف نەبووبوە - پیرەمێرد - و پیر نەبوو بوو ، لاو و بەڵکە منداڵێك بوە باوکی ناردبویە بەر خوێندنی ئاینیو لە حوجرەی - مەلا حسێنە گۆچە - دەی خوێند . مەلا حسێن لە نەورۆزدا داوای نەورۆزانەی کردوە کە توفیقی منداڵو هاوەڵە قوتابیەکانی بۆی بێنن . جگە لەمەش هەر لەو تەمەنەدا بە کۆمەڵ چونەتە لای - شێخ ئەوزا سورەی تۆڵە توبی - کە دەست خەتی خۆش بوە ، نەورۆز نامەی بۆ نووسیونەوە . ئەم یادگارانەی منداڵی لە بیرو میشکو دەرونی تۆفیقدا ماونەتەوە ، هەتا گەورە دەبێتو دەچێتە تورکیاو بیستو پێنج ساڵ لەوێ دەبێتو دوایی دێتەوە سلێمانی . ئەو کاتە پیر دەبێت و لە ساڵی - ۱۹۳۲ - دا بۆ یەکەم جار(۱) ناز ناوی پیرەمێرد بۆ خۆی هەڵدەبژێرێ . با بزانین خۆی لەم بارەیەوە چی دەڵێ « منداڵ بووم لای مەلا حسێنە گۆچە دەم خوێند ، کە ئەگەبشتینە دەمی بەهار مامۆستا لەی گوت بچن نەورۆزانە بێنن ، ئێمەیش بەسەر دایکمانا ئەگریاین ، سا دایك باوکمان هەر چیان لە دەست بهاتایە ، هەر چیان لە بارا بوایە یا - چەرخی - یا - قرانی حەمە شایی - یا بە نەبات ئەبان داێن ، ئەمان هێنا ئەویش بەشی خۆی لێ هەڵ دەگرت یەکی - قەمەریەکی - ئەداینێ ئەچوین لە مزگەوتی شێخ ئەورەحمانی شێخ ئەبو بەکر ، شێخ ئەوزا سورەی تۆڵە تووبی خەتی خۆش بوو ، نەورۆز نامەی بۆ ئەنووسینەوە »(۲) . کاتێکیش کە سامانێکی زانستیو ڕۆشن بیریی لە تورکیا پێکەوە دەنێت و دەگەڕێتەوە . وەك خۆی دەڵێت : « بە نیوە خوێندەواری لە سلێمانی دەرچوم و خوێندنێکی بەرزم هێنایەوە »(۳) . لەو ڕۆژگارەدا کە دەوڵەتی عیراق دروست بوو ، خوێندن لە ووڵاتی سلێمانیدا لە تورکیو فارسیەوە دەبێ بە کوردی ، ئیتر حاجی توفیق دەگەڕێتەوەو یادو بیرەوەری ڕۆژانی نەورۆزی منداڵی خۆیو زیندوو کردنەوەی دیاردەیەکی کۆمەڵایەتی نەتەوەکەی لە بیر و خەیاڵدا دەبێت . ئەوە بوو هەر لە سەرەتای ساڵانی (۱۹۳۰) وە و بە هۆی دروستبوونی - کۆمەڵەی زانستی - یەوە کە خۆی - کوڕ گەلی زانستی(٤) - پێ دەگوت ، کەوتە کردو کۆشیو هەوڵێکی زۆر بۆ ژیاندنەوەی ئەم نەریتە کۆنەو نوێ کردنەوەی بە شێوەیەکی ئەو تۆ کە لەگەڵ ڕەوتی سەردەمەکەی خۆی بگونجێ . چونکە لای ئەو نەورۆز مانایەکی لەوە گەورە تری هەبووە کە تەنها ئاگر کردنەوەو هەڵیەڕین و ئاهەنگ گێڕان بێت یا سروود وتن بێ ، بەڵکە ئاگر کردنەوە لای ئەو دوو مانای گەورەی هەبووە ، یەکەم گۆڕانی سروشتو نوێ بونەوەو ژیاندنەوەی خاکی مردوو ، تەقینەوەی کارێزو کانی وشك بوو ، دووەمیش مەسەلەی ڕوناکی ، کە ئەمەیان زۆر تر مەبەستی ئەو بووە . ڕوناکی کە ڕەمزی پێشکەوتنو بە ئاوات گەیشتنی نەتەوەکەی بووە . وەك خۆی دەڵێت « ئەمەوێ عالەمی مەدەنیەت ناگادار بکەم کە ئاگری یارەی ئێمە بۆ ئاینی ئاتەش پەرستنی نیە ، بۆ ئەمەیە کە ساڵی تازە ، ڕێی بەختی میللەتەکەم ڕوناك بکەمەوە »(۵) . وەك لەمەو پێش نووسیمان بوونی نەورۆزو ئاهەنگ گێڕانو نەورۆز نامە خوێندنەوە بەو بۆنەیەوە هەر لە سەردەمی منداڵیەوە لای پیرەمێرد ژیاوەو لەگەڵو دەروونو بیریدا چەسپاوە ، واتە لەو ڕۆژەدا کە لەسەر لوتکەی چیاکان ئاگر کراوەتەوەو نیشان دراوە کە ئەو ڕۆژە ڕۆژی دەست پێ کردنی یەکەم ڕۆژی ساڵی نوێو کوردیەیە . چونکە لەو سەردەمانەدا وەك ئێستا خوێندەواری نەبوە هەتا بە هۆی ڕۆژ ژمێر و ڕادیۆ و هۆکانی تر هەوال بگاتە هەموو ناوچەیەکی نزیك و دووری کوردستان وە ڕای بگەیەنن کە یەکەم ڕۆژی ساڵی نوێ دەستی پێ کرد . جگە لەمەش ئەو ئاگرە لەو ڕۆژەدا مانایەکی گەورە تری هەبوە ، ئەویش ڕەمزو نیشانەی سەرکەوتنی کاوەی ئاسنگەری کورد بوە بەسەر ئەژدەهاکی زۆرداردا. واتە دوو شۆڕشبووە ، شۆڕشی ژیانەوەی سروشت ، شۆڕشی کۆمەڵانی خەڵك دژی زۆرداری . جگە لەمانەش پیرەمێرد ئامانجی بۆ ئەوەی کردوە کە ئەم جەژنە لە تورکیاش کراوەو لەوێ بە ڕۆژێکی پیرۆز دانراوەو بە نیشانەی ساڵی نوێو نوێ بو ئەوەی سروشت بینراوە . دەنووسێت « کاتێکیش چوومە ئەستەمول لە سەرای پادشاهیدا ڕۆژی نوێی مارت هەموو (وکەلاو) (وزەرا) ئەهاتنە - مابەین - تەبریکاتیان ئەکرد . نیشان بەو نیشان شیرینی نەورۆزیان ئەخواردو شەوی نەورۆزیش ل

ڕۆژ بە ڕۆژ

هۆلی بێ ناو !

هەر کەسێك ، ڕێی دەکەوێتە هۆلە خنجیلانەکەی نەسیندارێتی ڕۆشنبیری و لاوان کە دەکەوێتە شەقامی میدیا ، یان کانێك بە بەشەکانی‌دا دەگەڕێ ، زیاتر لە جارێ تەزووی گەرمی بەختەوەری بە دەمارەکانی لەشی دادێ و دەڵێ : ئۆخەی ... ئۆخەی کە ئەم شارە دێرینە پڕ چالاکی‌یە ڕزگاری بوو لەو هۆلە ووشکانەی تا ئێستا نیوەی حەزی خەڵکی شارەکەی نەهێناوەتە دی ..... چونکە ، هەندێکیان تەسك و تروسکن ، هەندێکی تریان سارد و سڕن و ، هەندێکی‌تر داڕوخ دەکەن و نەمەش بەختی ئێمە ماتانە ...

کردنەوەی ئەم هۆلە تازەیە ، لەم بارو زەوقە شارستانی‌یەی خۆی‌دا ، دیاردەیەکی پێشکەوتووی شارستانی‌یەو هەق وایە دەستی ئەوانە بگوشین ، ئەگەر لە کەورەوە تا بچووك لە ڕازاندنەوەی بەشداربوون ...

ئەوی جێی سەرنجە ، وا بۆ چەند مانگێك دەچێت لە تەمەنی ئەم تاقانەیە ، هۆلەکە هەر «بێ ناوو نیشان» ماوەتەوە ...!! لە کارت و پڕوپاگاندە جارێك دەنووسرێت .. «هۆلەکەی شەقامی میدیا ...» جارێکی تر دەنووسرێت «هۆلی تەنیشت هەورامان ..!» .. یان .. «بەرامبەر نەقابەی کرێکاران ...» .. لە هەموو شیان ئاسانتر ئەوەیە ناوێك بۆ ئەم هۆلە شیرینە بدۆزنەوە ...

ـ شێرزاد ـ

نەخۆشخانەی هەڵەبجە پێویستی بە ڕاگرتنەوە هەیە

وا بزانم هیچ لەوە خۆشتر نیە کە ئەگەر نەخۆش بوویتو لە ماوەیەکی کەمدا گەیاندیتیانە لای دکتۆرو لەوێش چارەو دەرمانی پێویستیان بۆ نووسیتو بە شوێنۆ جێگای حەوانەوەیان گەیاندیت !

ئەمە ئاوانی هەموو نەخۆشێك بوە هەر لە سەرەتاوە تا ئێستا ... بەڵام با بزانین ئەم ئاوانە لە نەخۆشخانە نوێکەی هەڵەبجە لە چ پلەیەکدایە؟! چارەسەری نەخۆش لەوێ چۆنەو چۆن نەکرێ ؟!!.

لەدوایی ساڵی ۱۹۸۰ دانیشتوانی شار گەورەو بچووك هەموو خۆشحاڵی خۆیان بەرامبەر کردنەوەی نەخۆشخانەی نوێ دەربڕی .. ماوەیەك بوە مژدانەو نوقڵانەی دانیشتوانی شارەکە .

لە سەرەتادا ژمارەیەك دکتۆری جۆراو جۆری شارەزای لە هەموو نەخۆشی‌یەکان بۆ ئەرخان کرا نەخۆش هەڵەبەکی چاکی لە گەڵدا نەکراو دەرمانیشی بە بڕی پێویست بۆ نەنوسرا ...

بەڵام بەداخەوە ئەمڕۆی بەختەوەری خەستەخانەی نوێتی زۆر دڕێژەی نەکێشاو وا وورده وورده مۆمی بەڵای ڕوو لە کورێی دەکاو خەریکە دەچێتەوە سەر چاڵە کۆن .

بۆ گومان لە ڕووی گەورەو بچوکی‌و باشرو خرابی شوێنەوە جیاوازیان هەیە بەڵام لەڕووی ژمارەی دکتۆرەکانو ماسڵەی نێوان خەستەو ئەمراشرو دکتۆرو بالێو خاوێنی‌یەوە بەگشتی دەبەوێ بچێتەوە سەر هێڵە کۆنەکە .

ئەمەبالفی‌یەکی زۆر لە بەردەم ڕووی دکتۆرەکاندا بەدی ئەکرێ نەخۆشە جۆراو جۆرەکان ناچار ئەبن ماوەیەکی زۆر بوەستن تا نۆرەیان دێتو دەچنە ژوورەوە هەر کە چونە ژوورەوەش نەمونەدەی بڵێی یەکێو دوو هەتا دە چارەسەر کراوەو ئەمرەقەکەی دەستی بۆ ڕەمش کراوەتەوە ... دیارە بۆ دکتۆر بۆیە وا بە خێرایی ڕایدەبڕێ دەکا تا قوربای هەموو ئەمبالفی‌یەکە بکەوێ !

بەم جۆرە هالاوی بێزاری خەڵکەکە لە بەردەم ژوورەو ئەمبالفەکەدا بەرز دەبێتەوەو دەکەوێتە گلەیی کردن لە کەمی دکتۆر !.

شارەکە نزیکە ۳۰ تا ۵۰ هەزار کەسی تێدایە بەڵام ژمارەی دکتۆرەکانی لە ۲ تا ۳ دکتۆر تێ ناپەڕێ کە ئەمەش خۆی لە خۆیدا ژمارەیەکی زۆر کەمە لە چاو ئەو دانیشتوانە زۆرەدا ... چونکە دکتۆرەکان نەك هەر ئەوەندەی کە چارەسەری ئەو ژمارە زۆرەی دانیشتوانیان بێ ناکرێ بەڵکو لە ڕادەبەدەریش ماندوو ئەبن و هەندێ جاریش ئەکەونە بەر ڕەخنەی ئەمو ئەو !.

بان ئەو خەستەخانەیەی کە تەیدایە بۆچی ڕێك و پێك ناکرێ و کەرەستەی پێویستی تێدا دانانرێ ؟... بان ئەو زەوی زۆرەی کە بە چوار دەوریدا دیواری بۆ کراوە کە بکرێ بە باخچە بۆچی چیمەنۆ کۆلی تێدا نانێژرێ .

دەرمانخانەی خەستەخانەکە زۆر دەرمان هەبە تەیدا دەست ناکەوێ لە کاتێکدا کە شارەکە دەرمان خانەی تری تێدا نی‌یە !. خۆ ئەگەر نەخۆشی‌یەکەت لە بۆنەی ئامێرو دەستو بەنجەی دکتۆردا نەبوو ئەوە بەرەو خوارتر سلێمانی‌و بەغدا ... هتد

لە کۆتاییدا بە هیوام بەم کورتە نووسینە تینکیکم خستبێتە سەر نەخۆشخانەی هەڵەبجەو توانیبێتم بە مەبەستێکی پاکو بەسوود چەند تێبینی‌یەکم لە نەخۆشخانەی ناوبراو خستبێتە بەردەم هەموو لێپرسراوان و خوێنەران .. سوپاس و ڕێزیشم بۆ هەموو لایەك .

عبدالله دەشتی
هەڵەبجە

چالاکی قوتابخانەکان لە چوارقورنە

قوتابخانەکانی چوارقورنە نەمسال گۆڕانێکی تەواویان بەخۆیانەوە بینیوە لە چاوساڵانی پێشوو لە ڕووی نەدەبیو ڕۆشنبیری‌و هونەری‌و زانستی ..

ماوەماوە میهرەجانو پێشبڕکێ سەر بە هەموو قوتابخانەکاندا دەکات .

ئەوێش بە پێی بڕیاری بەڕێوەبردنی کە لە ڕۆژی ۱۲ـ۱۱ـ۱۹۸۵ بە نووسراوی ژمارە (۱٤۸) لە «مکتب الطلبة والشباب» نووسراوێك بۆ قوتابخانەکان نێردرا کە لە هەموو مانگێکدا چالاکی‌یەك بنوێنن بەپێی ڕۆژنامە نێستیمانی) وەهەموو قوتابخانەیەك پێشڕێکی‌نی بەبێ پۆلەکان بکەن بە مەرجێك پۆلی یەکەمو دووەم لەم پێشڕێکی‌یە بەشدار نەبن .وەهەر بە سێ مانگ جارێك دوو قوتابخانە لەگەڵ یەکتر پێشڕێکی نێو خستەیەی بۆ قوتابخانەکانی چوارقورنە هاتووە ، دەبێت لە ڕۆژانی (٦)ی هەموو مانگێك قوتابخانەی چوارقورنەی تێکەڵ وانەی یەکەمو دووەمی لەرخان بکات بۆ پێشڕێکی ، بابەتەکانیشیان بڕیتی بێت لە ۱) ڕۆشنبیری ۲) زانیاری ۳) کۆمەڵایەتی ٤) هونەری .

وەلە ڕۆژانی (۹)ی هەموو مانگێك قوتابخانەکانی (کاوە)ی تێکەڵو (کاروخ)ی تێکەڵو (ئالانی) تێکەڵ بۆ هەمان چالاکی خۆیان نامادە بکەن .

وەلە هەر پۆلێك (۱۰)دە قوتابی نامادەی ئەم کارە بکەن وە بە پێی نووسراوی ژمارە (۱۳)ی ڕۆژی ۱٤ـ۲ـ۱۹۸٦ کە لە (مکتب الطلبة والشباب)وە دەرچوو بوو .. پێشڕێکێ‌یەکی گەورە لە بەینی قوتابخانەی (کاوە)و (چوارقورنە) ساز درا لە کات ژمێری (۱۰)ی سەر لە بەیانی لە بینای قوتابخانەی چوارقورنە . کە هەر قوتابخانەیەك (٤۰) قوتابی نامادە کردبوو .

سەرەتا قوتابخانەی کاوە دەستی بێ کرد بەنۆبەرێتی شەهید لە نووسینی مامۆستا (جوهر قادر)و نامادە کردنو دەرهێنانی مامۆستای هونەر سەمەند (علی محمد عبد الرحمن) چەند قوتابی‌یەك دەوری‌یان بینیبوو کە لە هەمووی‌ان دیارتر (شفیع سابیر و حسن علی نادرو ، محمد حسن یوون). دوای ئەوە قوتابخانەی چوارقورنە بە سوودێکی نێستیمانی‌و هەڵبژێرکێ‌یەك دەستبان بێ کرد . ئەنجا بۆ بابەتە زانیاری‌یەکان چەند قوتابی سەیەکی هەر دوو لا بەرامبەر بەکتر کران . وەبابەتە زانیاری‌یەکان هەڵگاوەی وانەکانی خۆیان بوون .دوا بەدوای ئەوەش پێش بڕکێ فۆلکلۆری هەردوو قوتابخانەکانی گرتەوە سەرئەنجام بە (۲۳) خاڵ بەرامبەر کۆتایی یان بە پێش بڕکێ یەکە هێنا . شایانی پاسیشە کە قوتابخانەی کاوە بەسەر پەرشتی مامۆستای نووسین و ڕێکخستنی و نوسینی‌و ئامادەکردنی‌و چاپ کردنی ، کەماوەی مانگێ دەخایەنێت ، قوتابیانی پلەی بەرێز (حمدیە ، خەبات)بوو. لەکۆتاییدا هیوای بەردەوامی بۆ قوتابیان دەخوازین لەم بوارەداو ، چاوەڕێ ڕۆژێکی برشنگداریان لێ دەکەین .

نەحمەد بۆلی

شانۆنامەی تەرازوو

لە ڕۆژانی ۱۸ ، ۱۹ی‌ئازاری ئەمسال ، لەسەر شانۆی مەلبەندی لاوان ، جەماوەرێکی زۆری هونەر دۆستو هونەرمەندانی هەردوو شاری خۆشەویستی ڕانیەو قەڵادزێ ، بە دیداری‌شانۆنامەی تەرازوو شاد بوون ،

ئەم شانۆنامە لە نوسینی مامۆستا ئەمینی میرزا کەریم و ئامادەکردنو دەرهێنانی هونەرمەند محمدی ملا اسعد بوو .

ئەو ئەکتەرە دڵسۆزانەی لەم شانۆنامەدا بەشداریان هەبوو ، ئەمانە بوون :

محمدی ملا اسعد پاساول
کاوە احمد حمد حاکم
سەرەکی دادگا ، دیاری محمد امین چیرۆك نووس ، کەژاڵ عبدالله وسوو چیرۆك نووس عمر حسین حسین شاعیر، ابراهیم عزیز بابان وێنەکێش مصطفی احمد سعید شمشال ژەن ، جمال حاجی سێنەجیانی نائب مدعی عام ، بکر حسن حاکم ئەندام ، جبار شریف محمد حاکم ئەندام ، ابراهیم کریم پۆلیس ، کامەران محمود پۆلیس ، ابراهیم سۆفی بابکر کاتب ، بەختیار اسماعیل پارێزە ، عبدالله طەحەکیمەخوان ، عبدالواحد رسول کورس ، بهمن رحمان کۆرس ،خدیجه محمد رسول کۆرس ،خدیجه محمد امین کۆرس ،

شایانی باسە ئەم بەرهەمەی تیبی بینوین ، وەك بەکەم بەرهەمیان سەر کەوتنێکی گونجاوی بەخۆیەوە گرتبوو ، ئێمەش جوانترین پیرۆزبایی سەرکەوتن بۆ تیبی شانۆیی بینوین پێشکەشش دەکەین . ڕانیە بلوکی فرزەند .

هەوالی ڕۆشنبیری

● **یانەی ڕۆشنبیری سەربە یەکێتی گشتی قوتابیانو لاوانی سلێمانی ، چەند دەورەیەکی کردۆتەوە لەوانە :-**

دەورەی نەخشەی بلاوکردنەوەی سەر دیوار جۆرێتی نووسین و ڕێکخستنی و نوسینی‌و ئامادەکردنی‌و چاپ کردنی ، کەماوەی مانگێ دەخایەنێت ، قوتابیانی پلەی سەرەتایی کەلکی لێوەردەگرن

● **هەروەها دەورەیەکی وێنەگرتن کراوەتەوە ، کە ئەمەش مانگێ دەخایەنێت تیایدا ۲۲ قوتابی بەشداریان کردوە فێری ، جۆنێتی بەکارهێنانی کامیراو وێنەگرتن‌و شتنەوەو چاپ کردنی وێنەو گەورەکردنی‌و ڕەنگکردنی شێوەکاری هونەری ئەوپێشەیە دەبن هەر لە چالاکیەکانی یەکێتی گشتی قوتابیان‌و لاوانی سلێمانی.. یانەی هونەری چەند ئاهەنگێکی هونەری سازکردوە بەبۆنەی جەژنەکانی نادارو نەورۆزو سەرکەوتنەکانی ئەم دوایی‌یەی بەرەکانی جەنگ ، کە ئەم ئاهەنگانە پێشکەش کراوە بەبرا سەربازەکانمان هەروەها جەنگاوەرە کوردەکان لەشوێنەکانی خۆیان ، لەکاتێکا خەریکی کاری سەربازی خۆیانن ئەمش بەبۆنەی سەرکەوتنەکانیانەوە .**

هەروەها بە گەلەکاری نزیکەی ۷۰۰ هەفتا شەتڵی هەمە جۆر لەناو باخچەی یانەی هونەردا بەدەستی هونەرمەندان‌و قوتابیانی ئەو فێرگەیە ، بەبۆنەی جەژنەکانی نادارو نەورۆزەوە نیشاندران .

لقی سلێمانی

پرسیار نەکەی ۱۴۰۰!

زۆر جار پرسیارێکت نەهێت ، نازانی ئاراستەی کێ‌و چ لایەنێکی بکەیت ، چونکە بۆ ئەو پرسیارە کەس بە لێپرسراو دانەنراوە !؟ خۆ ئەگەر هاتوو لایەنێکیش بەرپرسیار بوو ، ئەوا وەلامێکی وات دەست نەکەوێت کە جارێك‌و بارێکی‌تر ، نە پرسیار بکەیت ،یان لە ڕووت بێت بپرسیتەوە ..

ئێوارەی هەینی ۱٤ـ۲ـ ۱۹۸٦ بێتوستم بە دەرمانێك بوو ، پاش ئەوەی دەرمانخانەی مالەوە گەڕام دەستم نەکەوت ، ناچار بووم پەنا بەرمە بەر دەرمانخانە ، ئەو ئێوارەیەش باران بوو ، ووتم چاکتر وایە بە تەڵەفون لە دەرمانخانەی ئێشك‌گر بپرسم ،لە ۱۰۲م پرسی ، ووتی کاکە ئێستا ئەو شتانە لای ئێمە نیە ، لە خەستەخانە بپرسە !

لە خەستەخانەم پرسی ! وتیان لە طواری بپرسە لە طوارێم پرسی وتیان لە دراوسێکەتان بپرسە !؟

بە هەر حاڵ هاتمە دەرێ سواری تەکسیەك بووم ، ووتم کاکە بۆ بەر سەرا ،کاکە بۆ شەقامی بیرمێرد ، کاکە بگەڕێوە بۆ شەقامی گۆران، برا گیان بەبە بۆ شەقامی حەمدی ، برای شوفێر ووتی ئەرێ برا عەیب نەبێت سلێمانیت هەموو گێڕام پێم ناڵێت بۆچی نەکەرێت .

حاڵو مەسەلەم بۆ گێڕایەوە ، ووتم دە برا بەبەرەوە ئەو شوێنەی یەکەمجار سوارت کردم ، ئەمەوو کرێکەشت چەند نەکات ،ووتی کاکە چارێ لە بەرانەوە بۆ بەر سەرا جارێکیش بە پێچەوانە ئەمە دینارو نیوێك ،ئاو شاریش هەمووی چوار داخڵی حسابکە ئەمە سێ دینارو نیو ، قەبناکە تۆ هەر سێ دینار بە ، ووتم باشە کاکە لەبەرانەوە بۆ ۷۵۰ فلس ؟ ووتی کاکە بارانەو کێ بەو نرخە ئێش ئەکا ! ووتم با ئەمیش زۆری لەسەر نەبوا سێ دینارەکەی بدەمێ ، ئەوکو داخلیەکانم لەسەر زۆرتر کا ، کاری پاست بێت کە دابەزیم ووتی پرسیارێك لە دەرو دراوسێیەکانیش بکە ،بەڵکو دەرمانەکەیان هەبێت، ووتم باشە بڕاگیان سوپاست ئەکەم خۆ نەخۆشخانەی طواری هەر لە ئێوارەوە ئەوەیان بێ ووتم .

ـ ئازاد ـ

شانۆنامەی تەرازوو

ئەم شانۆنامەیە لە ڕووی ناوەڕۆك و ڕووداوەکانیەوە ، ڕووداوێکی ڕاستەقینەی ژیانی ئێمەی کوردی تێدا ڕەنگ داوەتەوە ، ڕووداوێك کە ئێمە هەمووی‌مان بە چاوی خۆمان بینیوە ، ڕووداوێك کە هەموو ڕۆژێك لە ژیانی ئێمەدا دووبارە دەبێ

دوو کۆبوونەوەی ـ پاشماوە

عبدالکریم الخزرجی سەرکردەی فەیلەقی یەکەم سێ نیشانەی نازایەتی خەوت پێ دا و لیوا روکن ماهر عبد الرشید سەرتیپی دەیەمی سێیەم نیشانەی رافیدینی پەی دووەمی جۆری سەربازیی دوو نیشانەی نازایەتی خەلات کرا و لیوا روکن فرۆکەوان نجدة مصطفی النقیب و لیوا روکن فرۆکەوان صفاء توفیق رشدی و لیوا روکن فرۆکەوان سالم سلطان عبدالله و لیوا روکن فرۆکەوان حسن خضیر الحاج احمد و لیوا روکن فرۆکەوان مظهر محمد الفرحان نیشانەی رافیدینی پلەی دووەمی جۆری سەربازیی خەلات کرانەوە ژمارە یەکیش لە نەفسەرە دلێرەکان نیشانەی نازایەتی یان پێبەخشرا .

عەرەفات ـ پاشماوە

میللی یەکەستینی یەکانا کرد کە لە بارەگای ڕێکخراوەکەدا بەسترا لە کۆبوونەوەیشی دوو ڕۆژدا کە چالاکی یەکانی فیدائی یەکەستینی یەکان لە ساڵی ۱۹۸۵دا چ لە بارەی جۆر یا ژمارەوە زیادی کردووەو گەیشتوونەتە ۸٦۳ چالاکی .

هەروەها وتی دڵنیام لە سەرکەوتنی وبستی فەلەستینی لە شەڕداو داوای لێکرد کە بڕیاری ژمارە ۲٤۲ی ئەنجومەنی ئاسایش بگۆڕێ بەو جۆرەی بەرژەوەندی فەلەستینی یەکانی تیابێ .

هەڵبژاردنی ـ پاشماوە

هونەرمەندانی لقی هەولێر ،دوای دەنگ دان لەم هونەرمەندانە بوونە ئەندامی دەستەی کارگێڕی ناوبراوی هونەرمەندانی لقی هەولێر ..

۱ ـ جمال هدایت
۲ ـ طلعت سامان
۳ ـ جودت شاکر
٤ ـ صباح عبدالرحمن
٥ ـ شیرزاد عوزێری

ئەم برادەرانەش بوونە ئەندامی ئیحتیات .

۱ ـ زهیر عبدالمسیح
۲ ـ احمد عبدالکریم البرزنجی

پاڵەوانانی ـ پاشماوە

مەبەستەی دوا چۆڕی نەوت لە ئێراندا نەهێڵنو توانای ئابووری دوژمن لە بن دەربێتنو لە ڕێگاشیاندا چ کەشتیی یەکی نەوت بەرو بارهەڵگری سەر بە ئێرانیان بەرچاو بکەوێ دەنیشنە سەریو لە ناوی دەبەن تۆپ هاوێژەکانیشمان شانبەشانی برا جەنگاوەرەکانی هێزی ئاسمانیو دەریاییان بەربوو ـنەتە تێکشکانی بنکەو سەنگەرەکانی دوژمنو بەپاستی سەربان بەتەواوی لە دوژمن تێکدراوەو هەموو جوولەبەکیان لێبڕیوە .

بەم چەشنە دوژمن بە خەیاڵی خاوی کە وای دەزانی بە پەلامارەدانی فاو بە پەلامارەدانی هەندێ لوتکە چیاکانی باکووری ولاتمان سەرکەوتنێکی وەختی دەست دەکەوێو بەمە خۆی لە بەرچاوی هەردوو رژێمی حافظ ئەزانی هەڵدەستێتەوە ئەوەشی لە دەست چووبا بۆ ڕیش هاتبود سمێلیشی لەسەر دانا .

لێژنەی ـ پاشماوە

ئێرانی تاوانبارکرد لەسەر بەردەوامبوونی شەڕو ڕازی نەبوونی بە هەموو نەو هەوڵانەی کە دەدرێن بۆ وەستاندنی شەڕ بە شێوەیەکی ئاشتیانە .

لێژنەکە لە بەیاننامەیەکدا کە بڵاوکراوەتەوە وتی شەڕ بەردەوام نەدەبوو نەگەر وبستی عەرەبیو ناوچەییو جیهانیی پاستەقینە هەبوایە بۆ وەستاندنی شەڕو ڕژێمی نەسەدو ئەزانیو ئەوارەی زایونیو ڕژێمە دوژمنەکانی تر پشتی ڕژێمی ئێرانیلیان نەگرتایە .

ڕێکخراوەکە داوای ئەوەی کرد کە پشتیوانیی عیراق بکرێ لە بەرگریکردنیا لە خاکی وەک جۆن نەو وڵاتە عەرەبیانەی گرتووە کە زایۆنیزم دەستدرێژی دەکردە سەر خاکیان و هەڵوێستی پاڵەوانانەی هێزەکانی عیراق بوو کە بەرگری لە دیمەشق کردو نەیهێشت بکەوێتە دەستی زایۆنیی بەکانەوە .

وتەی هاوکاری ـ پاشماوە

دژان یا ژخوبە و چو بدەستێفە ناهێت ... و نەگەر بدرێژاهیا ۱۲۰۰ کیلو مترا ژ دریژاهیا بەرەیا شەڕی شیان پارچەکێ ژ عەردێ عیراقێ فەفەنینن بۆ چەند ڕۆژەکا نەوژی مانا وان ل وێ پارچا عەردی دێ لێ بێتە بارەکێ گران و لێ ناسن بن و بهاین وێ دێ گەلەك گران دەن و قارەمانێتێ عیراقی لێ شدیتن ... ئێدی دێ کەفنە تەپکێ ... و دەر چونا وان نەمانا وانە و چو بن نەهێت .. لسەر دەستێ عیراقیا دێ هێنە فەبراندن ئەفەیە کارێ ژۆردداریا حاکمیێت ئیرانێ ... ئێدی چو بن نامینیت دێ هەر گەفا کەن ... وەك درەوندێ بڕینداری هەتا نەو بڕین لێ دناڕیێت ... و تێدچت ...

تشتەکێ دی حاکمیێت ژۆردداریێت ئیرانی چو هزر بۆ نەدکر ئەو ژی نەوە .. وان وەسا بخو دەینا بۆ کو ئەگەر ڕێکا عیراقێ گرت ... زیکا دێ بدەستڤە هێت چونکە ل وێ هزرێ بون کو قوماندارێا عیراقی نە دگەل عیراقیانە ... بەڵێ نە دزانی کو میللەتێ عیراقی و قوماندارێا عیراقێ ئێك دڵە ... ئێك بیروباوەرە میللەتێ عیراقێ کورد و عەرەب ئێکن ئێك پەرژان ... هەمی پێکڤە دێ بەرگرین ژ وەلاتێ خو کەن ... جا چ ل ژۆرێا وەلاتی بیت یان ژێرێا وەلاتی ... نەف چەندە بۆ دوربەکێ مەزن بناف چاڤێت حاکمیێت ئیرانێ کەتی ... نە دزانی عیراقی پێکڤە دێ بەرگرین کەن ژ چیایێت کوردستانێ هەر وەك چەوا بەرگرین دکەن ژ ناخا عیراقێ ... بەصرە و فاو و هەر بارچەکا دی ژ ناخا عیراقێ ... ژۆردار ژی دێ هەر سزایێ خو بینیت ... و سزایێ حاکمیێت ئیرانێ سەرێ وانە ...

دانیشتوانی ـ پاشماوە

گۆڤارەکە کە لە ئەدەن دەردەچێ لە ژمارەی ئەم هەفتەیەیدا وتوبەتی هاوڵاتان هوتافیان دژی ڕژێمی سوریا کێشاوەو دروشمی نارەزایی یان بەرامبەر ڕژێمی حافظ اسد کە بە پشتگیری کردنی فەرمانڕەوایانی ئێران و دەست تێوەردانی کاروباری لوبنانەوە خەریکە بەرز کردەوە .

هەروەها گۆڤارەکە دەڵێ کارەدەستانی زایۆنی داگیرکەر دەیانەوێ باجی ئەو بخەنە سەر هاوڵاتانی بەرزایی یەکانی جۆلان بەهۆی ئەو خۆبیشاندانەی نواندیان .

بەرفراوان ـ پاشماوە

دیپلۆماسی یەکانی ڕۆژئاوا لە تاران وا دەبینن کە خومەینی لە فراوانبوونی بەرهەلستکەرانی جەنگ ترسی لێنیشتوە چونکە ئێستا هەتا لە ئاو لایەنگرانی ڕژیمەکەش بەرهەلستی پەیدا بووە .

لە ئاسەرچاوانەوە دەڵێن زیانی جەنگ لە ڕووی ماددیو نادەمیزادەوە ترسێکی زۆڕی لە ئاو خەڵکدا پەیدا کردوەو وا بۆ مەسەلەکە دەچن کە هاوبێتیکی زۆر گەرم چاوەڕێی ئێرانی یەکان دەکا بە هۆی ئەو تێوەگلانەی لە بەرەی خواروی جەنگدا تێی کەوتوون .

گۆشەی ـ پاشماوە

۲ ـ هەرچەندە ئەم کارەی ئاوا دەزەیی کارێکی بە نرخەو جێگای ڕەزامەندی هەموو لایەکمانە ، خۆزگە لە ساوورەی ناوچەکەی دەربچوبایە ، بەڵام نەمەبشیان لە نرخی کێتبەکەیدا کەم ناکاتەوە .

■ ماویەتی ■

ئاهەنگی ـ پاشماوە

لەلایەن قوتابی هاوڕێ محمودو کۆرس وەهەروەها چەند .

بەرهەمێکی جۆراو جۆر لەگۆرانیو هەڵپەرکێی کوردی لەوەی کەزیاتر سەرنجی ئامادەبوانی ڕاکێشا بوو شانۆگەری کاوەی ئاسنگەر بوو کەچەند قوتابی یەکی پەیمانگاکە پێی هەڵسا شانۆگەریی یەکە لە نوسینو دەرهێنانی قوتابی عەلی عثمان بوو وەهاریکاری یەکی زۆر لەلایەن مامۆستا نەوزاد باراوی لە ڕێگ خستنو خستنە ناوەوەی ئەکتەرەکان بۆ واقعیەتەکە .

لەو قوتابیانەی کەدەوری سەرەکییان دی بوو قوتابی شەمال عەلی لە دەوری کاوە و دڵشاد احمد یاسین لە دەوری زوحاکدا .

وەهەربەك لە قوتابیان جەزا عبدالله لە دەوری مزگەر سالار احمد لە دەوری سەرۆك وزەفرۆش کمال عبدالله لە دەوری جارچی نازاد حمە حسن و بەرزان محی الدین لە دەوری وەبەر .

بەنەواو بوونی شانۆگەریی یەکە کۆتایی هات بەتاهەنگەکە .

ڕۆژانە ـ پاشماوە

قەنەفەکەم وەستا ، ئەڵەرزی و لە چاویا ترسێکی ئەزیم بەدی کرد ، دەستم بە باڵو کڵاوەکەیدا هێنا ، ئەریەکەی بە پەنجەو ناو لەپەموە نووسا . کەمێك هەر وا مایەوە ، پاشان ڕووی کردەوە پەنجەرەکەو تاقو فیق چاوەکانی بەرەو ئاسمان هەڵخست ، وەك هەستی بە شتێك کردبێت هەڵفڕیو بە ناو خۆی کێشایەوە بە پەنجەرەکەدا ، ئەجاڵەیش لەسەر خۆ بۆم کردەوە ، کە چووە دەرێ بەسەر درەختێکی نزیك پەنجەرەکەوە نیشتەوە ، دیسان بە هەموو لایەکدا هەڵی ڕوانیەوە ، کە دڵنیا بوو ئای لە شەقەی باڵو ڕۆیشت . زانیم ڕۆیشتنی نەو میوانە نەبایە لەبەر ئەوە بوو نەك دوای کەمێکی تر منیش بیمە ئەو هەڵۆیەی کە ڕاوی ناو لە ناومردن خۆی بە زووەکەی منداکرد .

٤ ـ منداڵی

هەموو جارێ کە ئەی بینیم وەك ژوانی لەگەڵما بێت ڕانەوەستاو جاوەکانی ئێنەبڕیم ، پاشان هەناسەیەکی هەڵنەکێشاو ئەڕۆیشت ، لەبەردەم ڕوانینەکەیدا ئەبوومە کارمامزێکی ترساوو چاوم لە دیمەنەکان نامۆز ئەبوو ، وام ئەزانی ئەزوویەکی گەورە بەر لەشی سڕم ئەکەوێت ، یان ساماتکەو خەوە ڕنگاڵەیەکانم لێ جەواشە ئەکات ، ئەگەر چی هەستی بە منداڵیە ساردو سڕەکەی من کرد بوو ، بەڵام نەی ئەتوانی ڕێگا لە کێچێنێتیە هەڵجوونەکەی خۆی بگرێت، بۆیە جارێك سەهۆڵی شەرمەکەی شکاندو بە دەم ڕوانینە قوولە کەیەوە یێی وتم :

ـ ئەوسا لە نزیك ماڵەکەمانەوە کانیەکی زۆر جوان هەبوو ، ێێمان ئەوت کانی «جاوان» ، لەبەر تریفەی مانگە شەوی هاوینەدا ئەبریسکایەوە ، ووردە بەردەکانی ناوی ئەمەندە سپیو ڕوون ئەبان نواند ئەتووت ئەبانەوێت باڵ بگرنو لە کانیەکە بێنە دەرەوە ، ئەزانیت جاوەکانی تۆ لەو کانیە دەچن ؟

ئەمزانی چی بڵێم ، ئەم توانی نە ئەو کانیو ئاوە بێنمە بەرچاوەو نەبیری لێ بکەمەوە . ئەو بێی ووتم :

ـ دەتوانیش ئەمشایەکی جاوی من بکە ، ێێم بڵێ بزانم لە چی دەکەن ؟ ئەمشایەکی سادەی جاوە شینەکانیم کرد ، پرسیارەکەی کۆڵانێکی دەرنەچوو بوو ، هیچم بۆ نەوترا ، سەرم داخست ، ئەو زۆری چاوەڕێی کردەلە ئەنجاما هەناسەیەکی بێ لە تاسەی هەڵکێشاو ڕۆیشت .

ئیتا ئەزانم ـتەنکەـ لەو ئاسمانە باڵەو بن خەوشە ئەچوو کە شالێکی شینی بەم سەرو ئەو سەری ئاڵێا دابێت ، دوو ئەشتێرەی جڕیوەداریشی بە یەخەوەبن و ، بەم هێوری پرشنگ بڕێژنە ئەو کانیەوە کە نزیك بە ماڵی خۆیان بووە .

قوتابیان ـ پاشماوە

ئەیەوێ شەڕبکات ، لەسەردانەدانەوە خۆبەدەستەوەدان زیاتر هیچی تری بۆنامێنێتەوە .. ئێمەش بەناوی لاوانو قوتابیانی سلێمانیەوە ، پەیمان بۆ سەرەکی فەرماندە هەڤاڵ صدام حسین « خوا بپارێزێ » نوێ دەکەینەوە ، کە لەگەڵ بڕا جەنگاوەرو سەربازەکانماندا ئامادەبین هەموو کات بۆ بەشداری کردنی ئەو جەنگە پیرۆزە ڕەوایەمان ، تا ئەوەندەی تر دوژمنی لە ڕزگاو ترسۆکو نەزان بەناخدا بەرینە خوارێ ، ئیرەدا بەبۆنەی ئەو سەرکەوتنە مەزنانەی کە لەبەرەکانی جەنگدا بەدەستمان هێنانەوە ، هەروەها بەبۆنەی جەژنەکانی ئادارو نەورۆزەوە پیرۆزبایی سەرکەوتن لەگشت سەربازو جەنگاوەرێکی نازای عیراقو سەرەکی فەرمانده صدام حسین « خوا بپارێزێ » دەکەین .

● عبدالوهاب اسماعیل سعید ●
ئەندامی لقی یەکێتی گشتی قوتابیانو لاوانی عیراق لە سلێمانی
لێپرسراوی کاروباری لاوان

●

● بەناوی قوتابیانو پێشەوانی سلێمانیەوە ، گەرمترین پیرۆزبایی بەبۆنەی ئەم سەرکەوتنە پر لە شانازیانەی کە سوپای دلێرمان بەدەستیان هێنانەوە لە ڕۆژهەڵاتی جوارتا و گشت بەرەکانی جەنگ هەروەها لەیادی بیرەوەری جەژنەکانی ئازارو نەورۆزدا ، لە هەڤاڵی سەرکردە صدام حسین « خوا بپارێزێ » و هەموو سەربازە قارەمانەکانی بەرەکانی جەنگ دەکەین .

پەیمانی وەفاداریو ڕاستی خۆمان بەخوێن دەنوسین ، کە هەمیشە سەربازێك بین بۆ پارێزگاری کردنی سنورمان ، هەموو دەم دیوارێکی پۆڵاین بین لە بەردەم ڕەشەبایی زەردی تاقمە گومڕا کراوەکەی قم و تاران کە بەشانازیەوە ، ئەمڕۆ گەلی کوردمان شان بە شانی برا سەربازەکانمان دەجەنگن نایەڵن لەبەك بستی ئەم خاکە دێرینەمان دا بمێننەوە . سەرکەوتن هەر بۆ ئێمەیە سەرشۆڕیو دوراندن بەزیوی هەر بۆ ئەو ڕەگەزپەرستانەیە پشت بە یەزدانی گەورەو هێزی بیری سەرکردەی لێهاتوو هەڤاڵ تیکۆشەر صدام حسین « خوا بپارێزێ » .

● دلێر بابا شیخ احمد ●
ئەندامی لقی یەکێتی گشتی قوتابیانو لاوانی سلێمانی
لێپرسراوی کاروباری پێشمەرگان

هاوکاری ـ پاشماوە

ل ئۆتابخانێ و دێ هینە ڤەکرن ل دیف بسپوری و ڕەنگی و مە بەری نوکە ئاگا داریەك ڕاگەهاند لدیف داخازیێت فێرکرنا پیشە سازی . بەڵێ جهن دەرچوێیت ڤێ نامادەین ؟

پ ـ تو چەوا بەرێ خۆ د دەیە پاشە ڕۆژا

و ـ ڕێکەکا لسەر چوبە ۱۰٪ یەکەمین خاندنا خۆ نەمام دکەن ل زانکوا .

ئەوێ دڤێت ئەو زیفبیت دبێت ل کار گەهو ورشا ڕاوەستان . هندەك ژی کە ماموستایێت پێشە سازی ل پشکێت کارین ل دیف بسپوریا خۆ .

پ ـ نایا هندە پاڤەدان بۆ شاگردا هەنە زیدەی ناف بری ؟

و ـ بەڵێ بۆ نمونە ئەنجومەنا سەر کردایەتیا شورەشێ بریارەك دا ب ڕاستکرنا ڕاڤیێت دەرچوا ژڤان ئۆتابخانا کو هندی دەرچوێیت نامۆژگەهان دبسا وەرگرتنا خەڵکێ گوندا ژ دەرفەی پارێزگەهێ ل پشکێت ئاکنجیانێ .

پ ـ تە دڤێت چ بێژی ؟

و ـ نارمانج ژڤان ئۆتابخانا ئادەکرنا کادرەکێ ئاڤنجیە دابینێت خەڵکەکا گەهاندنێ ئاف بەرا یاڵە و ئەندازیاری د پرۆژگەهێت بەر هەمدار دا ژ بەر هندێ نەم وەکاتێ سەر پلا زانینێ د کەین یاڤژین .

پ ـ تۆ چ شیرەت ناراستە دگەی بۆ قوتابیێت پۆلا سێ ئاڤنجی یێ کو دێ بێتە قوتابین ڤێ نامادەین .

و ـ وەلاتێ مە ێێتیکۆشەر ب سەرەکایا هەڤاڵ قارەمان صدام حسین (خودێ بهێلیت) ب وەرا و سەرکەفتن ێێ دچیت بەریف تەکنولوجیا ساغ لسەر دەست و داریت نەخۆش کو نەم دگەل جەنگەکا مەزن ێێ دژین و وەلاتێ مەیێ سەرکەفتی ب ئافە دانیەکا ب بها پێتگاڤا خۆین د هافێت ل دیف بزافا ژیانێ .

و ل دماهیێ و هەلکەفتنا سەر کەفتنێت سەر بازیت مافێ سەربازیت قوماندار ل فەیلەقا ئێکێ و سێی و هەفتێ سەربازیت سەرەکێ سەرکەفتی صدام حسین (خودی بهێلیت) و ب ڤێ چەندێ نەم کارتا پیرۆزباهیێ بۆ جەنابن وی فریدکەین و هەر وەسا بۆ سەربازیت وی بێت دلێرانە وەکو شێرا خۆ ڕاگرتی لسەر تۆخبی بەرسینگێ بابێ زەر دگرن دا کو گرنێنا جوان لسەر لێڤێت بجبکێت وەلاتی بمینیت و داکو زەنگێت سەرکەفتنێ لێ بدەن ل هەمی ئۆتابخانە و کارگەها و نەم هەر ل هیڤیا سەرکەفتنا دیماهیێ نە داکو سەربازیت سەرەکی بۆ مە ڕاگەهینن و نەم هەمی ب هیڤی ژ قانین دگەل ڤێ سەرکەفتنێ .

چەنەزانینێك ـ پاشماوە

بەریتانی و لەو بەڕی ئاسودەیی و خۆشیدا بڕیو پارەو سامانێکی زۆریش پێکەوە بنێت . بەڵام ئەو تەنها بەوە ڕازی بوو کە خۆی بەو شێوەیە دەژیو گەورە ترین سامانەلای ئەو خزمەتی گەلەکەی بوو .

لەم بارەیەوە دەنووسێت « لام وایە ئەوانەی من بە تەرەفداری ئینگلیز دەزانن لەم دوایەیدا تێم گەیشتون کە من ئینگلیزم بۆ خۆم خۆش ناوێ و هەرچی مەفهەمێتی شەخسی و تخصیصات و تەنانەت پارەی ئابونەیشم لەوان نەویستوەو نایشمەوێ . تەنها بۆ ئەمە کە لە ڕەوشتو ئەخلاقی ئەوان دەرسێکی ئیدارە وەرگرینو پەیرەوی ئادابی ئەوان بکەین ، هیچ نەبێ لەناو خۆماندا یەکێتی و هاوبەشیەکی وامان هەبێ کە لە پیاو بچین !؟ »(۹) .

لە مەڵبەندی ـ پاشماوە

بڵێین (خۆزگە ئیمە هونەرمەندانی ئەڵمانی گوێیان لە داخوازیەکەت ... نەدەناخنی .. !!) .

● هەروەها هونەرمەند ـ ئەنوەر عەبدوللا ڕەمش ـ لە بواری مۆسیقادا گوتی :

لەبەر ئەوەی ئیمە کەمان ساوایە ، جا بۆ ئەوەی ئیمە کەمان باشتر بتوانێ چالاکیەکانی بە بەردەوامی پێشکەشی جەماوەر بکات پێویستیمان بە چەند کادرێکی هونەری کارامەو شارەزا هەیە لەم بەشەدا ، هەرچەندە کە بەڕێز کاك « عبدالرحمن وستا حاجی » بێ دریغیکردنو لەمتوخەمی خۆیان لەگەڵما ماندوو دەکاو بگرە شارەزاییەکی باشیشی لەم بوارەدا هەیە ، بەڵام ئەوەی ڕاستی بێ ئەم ئیمە بە تەنها ڕاهێنەرێك بەڕێوە ناچێ ..!!

● لە بەشەکانی وەرزشدا بۆ ڕاهێنەرو مەشق پێکەری ئەم بەشە کاك ـ ڕێبوار محمد یوسف ـ گوتی :

پێویستە هەمیشە ـ مەڵبەندە وەرزشیەکان بەگشتیو مەڵبەندی نەڵادێ بە تایبەتی لە بارەی جێبەجێکردنو دابین کردنی شەمەکو پێداویستەکانی وەرزشی لە هەموو کاتێکا بەسەر بکرێتەوە ... هەر بۆیە ـ مەڵبەندی لاوانی نەڵادێ ـ بە سنگێکی بێ گەردو فراوانەوە لە بارەی ڕاهێنانو مەشق پێکردنی لاوە خاوەن بەهرەکانمان ، ئەو شوێنەی بۆ ئامادە کردینو والای ـ کردەوە .. وە هەروەها زۆر لە کەمو کوڕیو پێداویستەکانیشی بۆ چێبەجێ کردین ...

خوسەی ـ پاشماوە

هاوار هەی هاوار هاکمی زاڵم
هەرچەن زاڵمی دەهم کە لە هاڵم
خوسە هەژارم گەنجو جوانم
تاکەی ئەسیر کەی تو گیانم
مەگەر نیەزانید دنیا نازادە
ئەدالەت بەرجاو(۱۲) مەردم گشت شادە
تەرازو ئەدالەت تەماشا بکە
لە نازاری من دی هاشا بکە

وەلامی خوسە :

خوسە لە ناخبر پیم دا وەڵام
وت من جوانان بەم وەکو لاڤاو
وت هاکم منم مەهکوم کەرەمی
کەرەمی هێشان تو کوڕ خوەمی
ئەری براکەم بووە هاو ڕازم
بووە مونس بووە کار سازم
خوەمیش غەمینم بەڵام ئەو شادە
ئەسیرم کردگە لە دنیای شادە
سالم و زورمەن ماهر پڕ زور
پنتم چەمان و چەوێلم کرد کور
ئەسیرو بەدبەخت شار وەشارم کرد
لە هەردوو دنیا گرفتارم کرد
ملەت وەگشتی هەرکەم غەمبارن
هەر تو غەم نەبربد گشتی غەمبارن

(۱) خەم (۲) سوڕان
(۳) مرێشك (٤) بیر (فکر)
(٥) ئەم (٦) بێ دین
(۷) دوا (۸) دژ
(۹) تولەسەندن (۱۰) الله اعلم
(۱۱) دبی کە لە لورستان (۱۲) بلاو

هونراوەم : کەرەم ڕەزا

Institut Kurde de Paris

چوارینەیەک بۆ عیراق

● دڵنەنگ هۆرێنی ●

خاکی عیراقی شیرین
بۆ بە خاکێکی ڕەنگین
هەزاران شەهید لەدا
لەپەرچەمێتەربا بژین

* * *

عیرافمان شەهید نەدا
بێتێ خاك بە کەس نادا
هەتا دوا تنۆك خوێنی
پارێزگاری لێ نەکا

* * *

عیراق خاکی شەهیدان
جێی هەلاحەدینی کوردان
هەتا ماین لەم دنیا
نەبێ مەرد بێ لە جیهان

* * *

عیرافی چەرخی بیستەم
نایەوێ زەبر ستەم
لەبێ بژی بە شادی
بە نازادی و بە بێ خەم

* * *

هەر بژی عیرافی جوان
گوڵە لە ناو گوڵستان
لە هەر لایەك هێرش بێ
دڕکە بۆ داگیرکەران

* * *

عەرەب و کوردو تورکمان
هەر سێ هاوبەشن لە زیان
هەر سێکیان بە یەك دەستە
شەهیدن لە بۆ خاکیان

* * *

بۆ سەربەرزی تاتاوات
بێ نەکۆشن بۆ وڵات
ناوەستن بە ڕۆژو شەو
بۆ وڵات نەبکەن خەبات

* * *

لە زاخۆوە تا بەسرە
لەبەر خۆریا لە بەفرە
سنوریان نەپارێزن
نەمە بۆ عیراق فەخرە

* * *

عیراق شەڕی ڕەوایە
هەردەم دژی هەرایە
ئاشتی نەوێ بۆ جیهان
سەرکەوتن لە لای خوایە

* * *

هەر کەسێ لەسەر حەق بێ
بە قوربانی خاکی بێ
هەر وەکو ڕۆلەی عیراق
گران نیە شەهید بێ

هەر چەند شارەزایی لەزمانی کوردیدا نیە بەڵام خۆشەویستیکی زۆر بەبایەخی مەزنی تیادایە بەرامبەر نەدەبو بەرهەمی نەدەبی لە شعرو چیرۆکی کوردی .

چاوپێکەوتنێك لەگەڵ:

کاظم سعدالدین وەرگێڕی ئەدەبی کوردی بۆ زمانە بیانیەکان

کاتێ کە پرسیاری نەو خۆشەویستیەمان بەرامبەری ئەدەبی کوردی لێ کرد .

وەڵامی دا بنەوە بەوەی کە نەێنی نەو بایەخە نازانێ .

هەروەها ئەڵێ هەمو نەدیبە کوردیانەی کردویەتی بە زمانی بێگانە .

(کتابی نەدەبی کوردی مامۆستا حمە خورشید وەری گێڕاوە بۆ زمانی سویدی و لە نامۆزگای زمان دا نە خوێندرێ .

کۆمەڵە شعرێکی کوردی بانزە شاعری کوردی هاوچەرخ . بۆ زمانی ئینگلیزی .

له گۆڤاری (عیراق الیوم) شعری گۆران و انور عبد القادرو رشید کوام)ی بڵاو کردوەتەوە .

هەروەها هەڵبژاردنی چەند شعرێك بۆ زمانی ئینگلیزی لەگەڵ بێشەکیەك دەربارەی نەدەبی کوردی و پێناسینی نەو نەدیبانە .

هەروەها دو نۆمەڵە چیرۆکی هەڵبژاردەی وەرگێڕاوە بۆ زمانی ئینگلیزی .

پرسیارێکمان دەربارەی هەڵسەنگاندنی ئەدەبی کوردی لێ پرسی و .. وتی : —

بە گوێرەی شعری کوردی ئینگلیزی .

دەربارەی چۆنیەتی هەڵبژاردنی بابەتەکان . وتی:

نەو بابەتانە هەڵمبژێرم کە لایەنێکی مرۆڤایەتی هاوبەشی هەمو میللەتەکان نەگرێتەوە بەرهەمەکانی ترى بۆ زمانی ئینگلیزی .

٥٠ نەسیدە لە شعری عیراق — ٥٠ چیرۆکی کورت.

٣٠ قەسیدەی میللی عیراقی .

هەروەها بڵاوکردنەوەی بابەتێکی فراوان لە ژێر ناوو نیشانی (الغناء والنواح) لە تەلویزیۆنی عەرەبی و رۆژگاوا.

لە لایەکی ترەوە نەرکی لە سەر نوسینی (الکبار یکتبون) بان بۆ سباردەوە نەو کتابەش ١٨ نووسەر بەشداری تیادا کردوە (ولیم نوکز — ساروبان موریاك — فرانسوا ساغان — مورافیا سیمون دی بۆفوار — اندریە جید — اندری مورا تنسی ولیەمس — مکسیم غورکی .

هەروەها کتابێکی تر دەربارەی کارێکردنی بیری ئیسلامی و وەرگێڕانی بیری عەرەبی رۆژهەڵات ناسی نەمریکی بۆ سایرراوە .

ئێستا مامۆستای ناوبراو لە بەشی ئینگلیزی گۆڤاری رۆشنبیری بیانی کار نەکات.

بەرلەوەی خانەنشینیش بۆ بۆماوەی ٣٠ سال مامۆستای زمانی ئینگلیزی و نەدەبی بو لە کولیجی پەروەردە .

ذکریات محمد حسن

سروودی عیراقیەکان

عبدالله عباس

بۆ کوێ هاتوون ؟
بۆکوێ دەچن ؟

● **هەتا خوونەکانتان ، نەی جەردەکان ، لە کۆلانەکانی تاراندا ، بەدەستی عیراقیەکان بوونەتە دەرسی و دەچەقێ بەگیانتانەوە بەچاوتاندا ..**

● **هەموو عیراقیەکان ، لە بەرەی ناوخۆ ، بوونەتە فیشەکی تفەنگی جەنگاوەرەکان ، لەبەرەی جەنگ .**

● **هەموو شیعری شاعیرەکان ، هەموو گۆرانیەکان ، هەتا سروودی بەیانیانی منداڵەکانمان لەقوتابخانەکان ،بوونەتە فیشەك ...**

● **چیا ، لە دامێنەوە تا لوتکە ، ڕووبارو دەریا لەقوڵاییانەوە تا شەپۆلی گەشتو بە ڕۆخ ، بوونەتە فیشەکێ تەی درێندە چاو بڕسیەکان.**

● **هەموو سنوورمان ناگرە ، دەست دراژکەن دەتانسوتێنێ ، هەموو عیراقیەك فیشەکە بەردانداندا دەتەقنەوە ...**

بۆ کوێ هاتوون ؟
بۆکوێ دەچن ؟

● **عیراقیەکان ، هەموو عیراقیەکان ، بەرەو لوتکەیە هەڵگاوبان ، بەرەو لوتکەیە هیوابان ، بەرەو لوتکەیە هەتا دەنگیان ، بەرەو لوتکەیە گۆرانیەکانیان ..**

ئێچە تیشکی بەئێنی ڕۆژێکیسن هەموو مرۆڤایەتی ڕیزمان دەگرێ و تەنیا درندەکانی تاران کویر دەکات ..

بۆ کوێ دێن ؟
بۆکوێ دەچن ؟

خاکمان بەسەر ، مەگەر نازانن ئێچە عیراقین و ... ئێچە وڵاتێکە ناوی عیراقە ؟!

چیرۆك بۆ منداڵان

خۆشەویستی خاك و نیشتمان

ڕۆستەم باجەڵان

نێوارە بوو . نێستەکەی دەنگی بێشەرگە نەلەستێنیە کان دەنگو باسی جەنگی بڵاو دەکردەوە . لەم کاتەشدا (حەلیمەی) منداڵو هەیتو لە ژێر یەکێ لە خێوەتەکانی «تل ازعتر»دا دانیشتبوو ..و ..بە ڕێگای ڕادیۆیەکی ترانسیستۆرەوە ، کە لە نامێزی خزی گرتبوو ،گوێی دەدایە خوێندەری دەنگو باسەکە . کە بەجۆشەوە هەو لەکانی سەرکەوتنی لە بەردی جەکدا دەخوێندەوە:

هێشتا لیستەی ناوی نەو بێشمەرگانەی لە بێنساوی نیشتمانا خۆیان بەخت کرد بوو . تەواو نەببوو . کاتێ (حەلیمە) بەسەر بەسەتی کوێی لە ناوی هەوفیقەی برایەکەی بوو خوێندیەوە .

حەلیمەی منال بە هۆی نەم هەواڵە ناخۆشەوە . سەری سوڕمی خواردو چاوەکانی ڕەشکەوبێشکەی دەکرد . نەبەدڵی بێ بکا ؟. ێ بکاتە هاوبەشەکانی نازارەکانی ؟.

بە قوڕگێکی پڕ لە گریانەوە بانگی ! باوکە شەکەتەکەی خۆی کرد ، کە لە دەرەوەی خێوەتەکەبانداً خەریکی پەرزین دامەزراندن بوو ...

نەویش هەر کە گوێی لە حەلیمە بوو دەفیژێنێ ، بە خێرایی خۆی کوتایە ناو خێوەتەکەوە .

— وەڵاڵ کوڕم ، ناوم فاتمە رحیم ٥٠ ..

● **نەوە خەریکی چی ؟**

— خەریکی شت فرۆشتنم ..کە لە گوندەوە دەیان هێنم ..خۆمی بێ دەگوزەرێنم .

● **لە تەیموە خەریکی ئەم سەودایەی ؟**

— بانزە ساڵێك دەبێ ..!

● **ماندوو نەبووی ؟**

ژیان و زەردەخەنەی پیرەژنێکی عیراقی

— نەء ... کوڕم نەء ... بنیادەم هەر بە کارکردنەوە جوانە ..

● **منداڵت هەیە ؟**

— سێ کوڕم هەیە .... بەڵام دەمەوێ بە نارەقی ناوچەوانم بژیم ..

● **خۆشترین کاتت ؟**

— کە لە کار دەگەڕێمەوە. هەموو ماندووبوونی نەو ڕۆژەم بیر دەچێتەوە .

● **لە پیرمان چوو ، لە تەمەنت بپرسین ؟**

— هەر هێندە دەزانم سالی گرانیەکە هەبوو ... نیتر نازانم عومرم چەندە .!

● **چی کرد ؟**

— دەمەوێ نەم بەهارە خەڵك بێ بەش نەکەم لە ماست ... بەڵام ماستی بێ فرۆشتن !!

— شێرزاد —

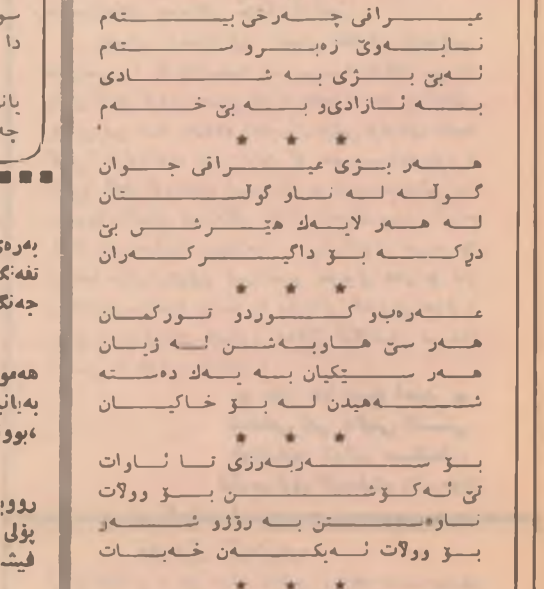

کاتێ خۆشەویستی مرۆڤبەرامبەر ژیان دەگاتە ئەوپەڕی، مانای خەونو ناواتی مرۆڤ گەورەتر دەبێ تا دەگاتە ڕادەی سووتان ، نەوەتا ..نەم پیرە بە ساد ساڵەوە ، بە خۆشەویستی بەرەوام ژاوەژاوی تەمەن دەنێو زەردەخەنە لەسەر دەموچاوی لا نابڕێت

● بەردەم کارکردەوە . کارەساتی ساڵانی ڕابردوو ڕام کێشابە ناو هەندێ پرسیار ، بە هێمن و لەسەر خۆ وەڵامی دەداەوە . وەك بڵێی مەبەستو ئازاری ژیانو چیە ؟

● **پووڕ گیان ناوت**

زمارەی نوێی

گۆڤاری

ڕۆشنبیری نوێ

ژمارە ١٠٩ی گۆڤاری ڕۆشنبیری نوێ کە گۆڤارێکی وەرزیە بۆ لێکۆڵینەوە کەلەدەزگاکەمانەوە دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردیەوە دەردەچێت بەبەرگێکی ڕازاوە بەوێنەیەکی نەفەرتیتی کە بووکێکی هەوارگەی کوردەواری بووەکەوتە بەردەست خوێنەران.

لەم ژمارەیەداو لە ڕابۆرتی جەنگو زیانباریدا ئەم بابەتانە بڵاوکراوەتەوە ڕۆژی لە دایکبوونی سەرکردە کمال امین سمین ، ڕۆژا ڕەوشەنبیریا کوردی و .... جمال بروارى ، ٧ی نیسان ڕۆژی .. مولود سورچی ، کرماشان شارە جوانەکەی.. جمیل ڕۆژبەیانی ، ئەم شیرازەیە بۆ وا تێکچووە حلمی علی شریف .

لە بەشەکانی تری گۆڤارەکە لە ڕۆژنامەگەری و میژوو وێژەو زانیاری و زمانەوانی و بیرەوەری و کە لە پوورو هونەردا چەند پسپۆڕو دێتۆرو ئەدیبو نووسەری ناسراو بەشدار بیان کردووە لەوانە مامۆستا مستەفا نەریمان ، د. جمال رشید احمد ، د. کمل بصیر ،د. امین علی موتابجی ، د. نەورەحمانی حاجی مارف ، مسعود محمد ، ابراهیم امین بالدار ، کمال جلال غریب ، فؤاد حمە خورشید ، سعیدی سلۆ ، تێلی امین ، مسعود حسین بۆتانی ،نوری علی امین ، وریا عمر امین ، محسن ناوارە احمد سعید احمدو چەند نووسەرێکی تریش .

ئەوەی شایانی باسە لەگەڵ ئەم ژمارەیەدا ڕۆژمێرێکی کوردی ڕەنگاورەنگی نایاب بڵاوکراوەتەوە .

خەندەی سەرلێوی منداڵانی سلێمانی هەمیشە گەشە

هەتا پیرۆزی و خۆشەویستی خاکمان لە دڵدابێت. خەندەی سەرلێومان گەشەتردەبێت، سەرکەوتنمان هەمو ڕۆژی جەژن دەبێت ،ئارەزی تێکۆشانی جەنگاوەرە نەبەردەکانمان لەبێنساوی پارێزگاری عیراقی خۆشەویستمان ، کێبڕکەکانمان ناودەدات ، ئەم وڵاتە شیرینەدا ،باوکو برا نازادەکان بەرێزیەوە پارێزگاری لەشکرەکەو یارمەتی دەکەن ،

دایکانو خوشکانیان ، بەرێزیان دەگرن ، بەبڕواوە بۆبەرەنگاری جەنگ بەخەندەی گەشەوە ، پەیامی سەرکەوتنەکانیان دەبیستن، بەباوەشی گوڵی بەهاری جوانەوە ، پێشوازیان دەکەین ، مژدەی سەرکەوتنیان لێ وەردەگرین .

هاوکاری

دەزگای ڕۆشنبیری و بڵاوکردنەوەی کوردی
وەزیرە
تەنیشت
(المعهد القضائی)

تەلەفون
٢٥١٨٤٦
٥ خەت

خەندەی خوێنی سەرکەوتن

● **هوزیە خۆشناو** ●

لەگەڵ هاتنی هەر بەهارێکا ، مۆمێکی سەرکەوتنی تازە دادەگیرسێنین
لەگەڵ هەر سەرکەوتنێکی نوێدا ، چەپکن گوڵ لە دەشت
لە بەردەم گۆڕی سەربازی ون سەر دادەنوێنین
دەچڕێنین ، ئێوە مەزنن ... خوێنی ئێوە
تەوژمی گوڕی پارێزگاری عیراقی خۆشەویستە
ئێمەش بۆ تۆلەی ئێوە ، ڕۆحمان لەسەر دەستە
بەڵێ نەی شەهیدی شکۆمەندو دڵێر
داستانی خەباتی پاڵەوانی تۆ ، مێژووی نەبەزینی نەم گەلەیە

وەك قان ترۆی جەنگاوەرو بوێر
خونچەی نەم بەهارە ، منداڵو لاوو پیری نەم هەواڕە
چاوی پڕ لە خۆشەویستیو هیوا
بۆ مەیدانی خەباتو جەنگ ، نەسووتن وەك چرا
ڕێگی تۆلە گەورە نەبن گیانی خۆ فیداکردنیش لامان هەرزان .

Institut Kurde de Paris